

Paigaldamine DrakX'i abil

Mageia ametlik dokumentatsioon

Käsiraamatu tekst ja ekraanipildid on litsenseeritud vastavalt CC BY-SA 3.0 litsentsile <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>.

Käsiraamat on valmistatud [Calenco CMS](http://www.calenco.com) [http://www.calenco.com]'i abil, mille on välja töötanud [NeoDoc](http://www.neodoc.biz) [http://www.neodoc.biz].

Käsiraamatu on kirjutanud ja tõlkinud vabatahtlikud oma vabast ajast. Kui soovite kaasa aidata käsiraamatu paremaks muutmisele, võtke ühendust [dokumentatsioonimeeskonnaga](https://wiki.mageia.org/en/Documentation_team) [https://wiki.mageia.org/en/Documentation_team].

Paigaldamine DrakX'i abil

Sisukord

Paigaldamine DrakX'i abil	1
1. ISO-tõmmise valimine ja kasutamine	1
1.1. Andmekandjad	1
1.2. Andmekandja allalaadimine ja kontrollimine	3
1.3. ISO kirjutamine	4
1.4. Mageia paigaldamine	6
2. Mageia paigaldusprogramm DrakX	6
2.1. Paigaldamise etapid	8
2.2. Paigaldamisprobleemid ja nende võimalikud lahendused	8
3. Kasutatava keele valimine	9
4. Litsents ja väljalaskemärkmed	11
4.1. Litsentsileping	11
4.2. Väljalaskemärkmed	11
5. SCSI seadistamine	12
6. Paigaldamine või uuendamine	13
7. Klaviatuur	14
8. Partitsioneerimine	15
9. Haakepunktide valimine	17
10. Kõvaketta vormindamise kinnitamine	18
11. Ketta kohandatud partitsioneerimine DiskDrake'i abil	19
12. Vormindamine	20
13. Andmekandjate valik (täiendavate paigaldusandmekandjate seadistamine)	21
14. Andmekandjate valik (mittevaba tarkvara)	22
15. Töölaua valimine	22
16. Paketigruppide valimine	24
17. Minimaalne paigaldus	24
18. Üksikpakettide valimine	26
19. Kasutajate ja administraatori haldamine	27
19.1. Administraatori (root) parooli määramine	27
19.2. Kasutaja lisamine	27
19.3. Põhjalikum kasutajate haldamine	28
20. Graafikakaardi ja monitori seadistamine	29
21. X-serveri valimine (graafikakaardi seadistamine)	30
22. Monitori valimine	30
23. Alglaaduri põhiseadistused	32
23.1. Mageia alglaaduri kasutamine	33
23.2. Olemasoleva alglaaduri kasutamine	33
23.3. Alglaaduri täpsemad valikud	33
24. Alglaadimismenüü kirje lisamine või muutmine	34
25. Seadistuste kokkuvõte	36
25.1. Süsteemi parameetrid	36
25.2. Riistvara parameetrid	37
25.3. Võrgu- ja internetiparameetrid	38
25.4. Turvalisus	38
26. Ajavööndi seadistamine	39
27. Riigi / piirkonna valimine	40
27.1. Sisestusmeetod	40
28. Teenuste seadistamine	41
29. Hiire valimine	42
30. Heli seadistamine	43
30.1. Muud valikud	43

31. Turbetase	44
32. Uuendused	45
33. Õnnitlеме!	46

Jooniste nimekiri

1. Paigaldusprogrammi avaekraan	6
---------------------------------------	---

Paigaldamine DrakX'i abil



Keegi ei näe kõiki käsiraamatus toodud paigaldusprogrammi ekraane. See, millised ekraanid on näha, sõltub teie riistvarast ja paigaldamise käigus langetatud valikutest.

1. ISO-tõmmise valimine ja kasutamine

1.1. Andmekandjad

1.1.1. Määratlus

Me nimetame siinkohal andmekandjaks ISO-tõmmisefaili, mis võimaldab paigaldada ja/või uuendada Mageiat, ning ühtlasi ka igasugust füüsilist seadet, millele ISO-tõmmis on kopeeritud.

ISO-tõmmised leiab [siit](http://www.mageia.org/en/downloads/) [http://www.mageia.org/en/downloads/].

1.1.2. Klassikalised paigaldusandmekandjad

1.1.2.1. Ühised omadused

- Kasutavad traditsioonilist paigaldusprogrammi drakx
- Saab teha nii puhta paigalduse kui ka uuendada varasematelt väljalasetelt

1.1.2.2. DVD

- Eri andmekandjad 32- ja 64-bitisele arhitektuurile
- Tervitusekraanil on saada mõned tööriistad: päästesüsteem, mälu testimine, riistvara tuvastamise tööriist
- Iga DVD sisaldab paljusid saadaolevaid töökeskkondi ja keeli
- Paigaldamise käigus lastakse valida, kas kasutada mittevaba tarkvara või mitte

1.1.2.3. Kahearhitektuurne (dualarch) DVD

- Ühel ja samal andmekandjal on nii 32- kui ka 64-bitine tarkvara; valik tehakse automaatselt vastavalt tuvastatud protsessorile
- Ainult Xfce töökeskkond
- Ainult mõned keeled (be, bg, ca, de, en, es, fr, it, mk, pl, pt, ru, sv, uk)
- Sisaldab mittevaba tarkvara

1.1.3. Live-andmekandjad

1.1.3.1. Ühised omadused

- Saab tarvitada distributsiooni tundmaõppimiseks ilma seda kohe kõvakettale paigaldamata, aga soovi korral siiski ka Mageia paigaldamiseks
- ISO sisaldab ainult üht töökeskkonda (KDE või GNOME)

- Eri andmekandjad 32- ja 64-bitisele arhitektuurile
- **LiveISO-sid saab kasutada ainult puhta paigalduse, mitte aga uuendamise jaoks varasemalt versioonilt.**
- Sisaldavad mittevaba tarkvara

1.1.3.2. KDE LiveCD

- Ainult KDE töökeskkond
- Ainult inglise keeles
- Ainult 32-bitine

1.1.3.3. GNOME LiveCD

- Ainult GNOME töökeskkond
- Ainult inglise keeles
- Ainult 32-bitine

1.1.3.4. KDE LiveDVD

- Ainult KDE töökeskkond
- Sisaldab kõiki keeli
- Eri andmekandjad 32- ja 64-bitisele arhitektuurile

1.1.3.5. GNOME LiveDVD

- Ainult GNOME töökeskkond
- Sisaldab kõiki keeli
- Eri andmekandjad 32- ja 64-bitisele arhitektuurile

1.1.4. CD-d ainult alglaadimiseks

1.1.4.1. Ühised omadused

- Need on väikesed tömmised, mis sisaldavad vaid tarkvara, mida on vaja paigaldusprogrammi drakx käivitamiseks ning ISO-faili leidmiseks, et siis jätkata paigaldamisega. ISO-failid võivad asuda arvuti kõvaket- tal, mõnel muul kohalikul kettal, kohalikus võrgus või internetis.
- Need andmekandjad on väga väikesed (alla 100 MB) ja abiks siis, kui internetiühenduse maht on liiga väike terve DVD allalaadimiseks, arvuti on ilma DVD-seadmeta või ei saa arvutit käivitada USB-pulga pealt.
- Eri andmekandjad 32- ja 64-bitisele arhitektuurile
- Ainult inglise keeles

1.1.4.2. boot.iso

- Sisaldab ainult vaba tarkvara neile, kes ei ole nõus mittevaba tarkvara kasutama

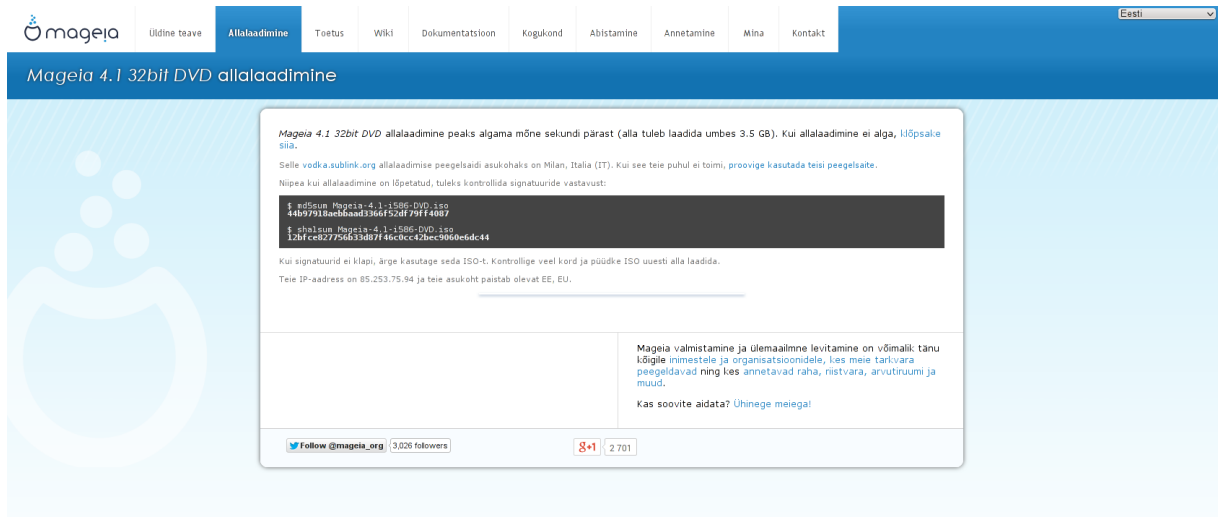
1.1.4.3. boot-nonfree.iso

- Sisaldab mittevaba tarkvara (peamiselt draiverid, koodekid jms.) neile, kes seda vajavad

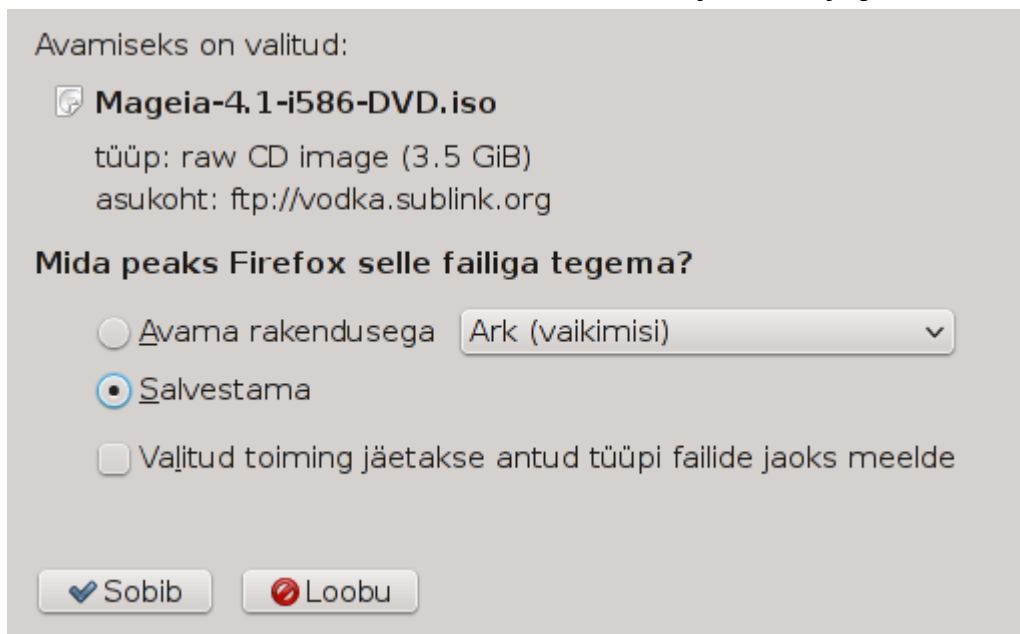
1.2. Andmekandja allalaadimine ja kontrollimine

1.2.1. Allalaadimine

Kui olete sobiva ISO-faili valinud, saab selle alla laadida kas HTTP või BitTorrenti vahendusel. Mõlemal juhul annab aken mõningat teavet, näiteks kasutatava peegelsaidi ja võimaluse kohta seda vahetada, kui riigiala on liiga väike. HTTP valimise korral peaks pilt olema umbes selline:



md5sum ja sha1sum on tööriistad ISO terviklikkuse kontrollimiseks. Kasutada tuleks ainult üht neist. Mõlemad kuuteistkümnendarvud arvutatakse kindla algoritmiga allalaaditava faili põhjal. Kui paluda algoritmil arv uuesti leida allalaaditud faili põhjal, saab tulemuseks kas sama arvu, mis tähendab, et allalaaditud fail on korras, või siis mõne muu arvu, mis tähendab, et see ei ole korras. Seejärel ilmub järgmine aken:



Märkige raadionupp Salvestama.

1.2.2. Allalaaditud andmekandja terviklikkuse kontrollimine

Avage konsool (selleks ei pea olema administraator) ja kirjutage:

- md5sum kasutamiseks: [minukonto@localhost]\$ **md5sum tõmmisefail.iso/asukoht.**

- sha1sum kasutamiseks: [minukonto@localhost]\$ **sha1sum tömmisefail.iso/asukoht.**

ja võrrelge arvutis saadud arvu (võimalik, et peate natuke ootama) Mageia allalaadimissaidil näidatuga:

```
[sam5@localhost ~]$ md5sum /home/sam5/Downloads/Mageia-4-RC-x86_64-DVD.iso
ec1ce42c4b003b5e9bea6911968195c8 /home/sam5/Downloads/Mageia-4-RC-x86_64-DVD.iso
[sam5@localhost ~]$ █
```

1.3. ISO kirjutamine

Kontrollitud ISO võib nüüd kirjutada CD-le, DVD-le või USB-pulgale. See ei ole tavaline kopeerimine, vaid eesmärk on luua käivitatav andmekandja.

1.3.1. ISO kirjutamine CD-le või DVD-le

Kasutage soovikohast kirjutamisprogrammi, aga kontrollige kindlasti, et seade oleks määratud **kirjutama tömmist**, mitte aga andmeid või faile. Rohkem teavet leiab [Mageia wikist](https://wiki.mageia.org/en/Writing_CD_and_DVD_images) [https://wiki.mageia.org/en/Writing_CD_and_DVD_images].

1.3.2. ISO kirjutamine USB-pulgale

Kõik Mageia ISO-d on hübriidsed, mis tähendab, et neid saab kirjutada ka USB-pulgale, mis on käivitatav ja mille pealt saab süsteemi paigaldada.



Tõmmise kirjutamine USB-pulgale hävitab kõik varasemad failisüsteemid seadmes, kõik andmed lähevad kaotsi ja partitsiooni suurus väheneb tõmmise suurusele.

Algse mahu taastamiseks tuleb USB-pulk vormindada.

1.3.2.1. Mageia kasutamise korral

Kasutada võib mõnda graafilist tööriista, näiteks [IsoDumper](https://wiki.mageia.org/en/IsoDumper_Writing_ISO_images_on_USB_sticks) [https://wiki.mageia.org/en/IsoDumper_Writing_ISO_images_on_USB_sticks].

Samuti võib kasutada konsoolis tööriista dd:

1. Avage konsool
2. Võtke administraatori õigused käsuga **su -** (ärge unustage kriipsukest lõpus)

```
[sam5@localhost ~]$ su -
Password:
[root@localhost ~]#
[root@localhost ~]#
[root@localhost ~]# █
```

- Ühendage USB-pulk (ärge haakige seda, see tähendab ärge avage ühtegi rakendust või failihaldurit, mis seda lugeda võiks)
- Sisestage käsk **fdisk -l**

```
[root@localhost ~]# fdisk -l

Disk /dev/sda: 298.1 GiB, 320072933376 bytes, 625142448 sectors
Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes
Sector size (logical/physical): 512 bytes / 4096 bytes
I/O size (minimum/optimal): 4096 bytes / 4096 bytes
Disklabel type: dos
Disk identifier: 0x000db4bf
Partition 3 does not start on physical sector boundary.

Device      Boot      Start          End      Blocks      Id System
/dev/sda1   *          2048      21256191    10627072    83 Linux
/dev/sda2                21256192    63528959    21136384    83 Linux
/dev/sda3                63530964    625137344   280803190+    5 Extended
/dev/sda5                63531008    84873215    10671104    83 Linux
/dev/sda6                84875264    127016959    21070848    83 Linux
/dev/sda7                127019008   135985151     4483072    82 Linux swap / Solaris
/dev/sda8                135987200   198598655    31305728    83 Linux
/dev/sda9                198600704   471588863   136494080    83 Linux
/dev/sda10               471590912   496777994    12593541+    83 Linux
/dev/sda11               496781312   504955079     4086884    82 Linux swap / Solaris
/dev/sda12               504958976   625137344    60089184+    83 Linux

Disk /dev/sdb: 7.5 GiB, 8011087872 bytes, 15646656 sectors
Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes
Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes
I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes
Disklabel type: dos
Disk identifier: 0x15005631

Device      Boot Start          End      Blocks      Id System
/dev/sdb1   *           1      7598079    3799039+    17 Hidden HPFS/NTFS

[root@localhost ~]# █
```

- Leidke oma USB-pulga seadmenimi (suuruse järgi); näiteks toodud pildil on selleks /dev/sdb, mis on 8 GB suurune USB-pulk.
- Sisestage käsk # **dd if=ISO-faili/asukoht of=/dev/sdX bs=1M**
kus X on teie seadme nimi, nt: /dev/sdc

Näide: # **dd if=/home/user/Downloads/Mageia-4-x86_64-DVD.iso of=/dev/sdb bs=1M**
- Sisestage käsk: # **sync**
- Eemaldage USB-pulk, kõik on valmis

1.3.2.2. Windowsi kasutamise korral

Võite proovida järgmisi programme:

- [Rufus](http://rufus.akeo.ie/?locale=en_US) [http://rufus.akeo.ie/?locale=en_US]

- [Win32 Disk Imager](http://sourceforge.net/projects/win32diskimager) [http://sourceforge.net/projects/win32diskimager]

1.4. Mageia paigaldamine

Seda sammu kirjeldatakse üksikasjalikult [Mageia käsiraamatus](http://www.mageia.org/et/doc/) [http://www.mageia.org/et/doc/].

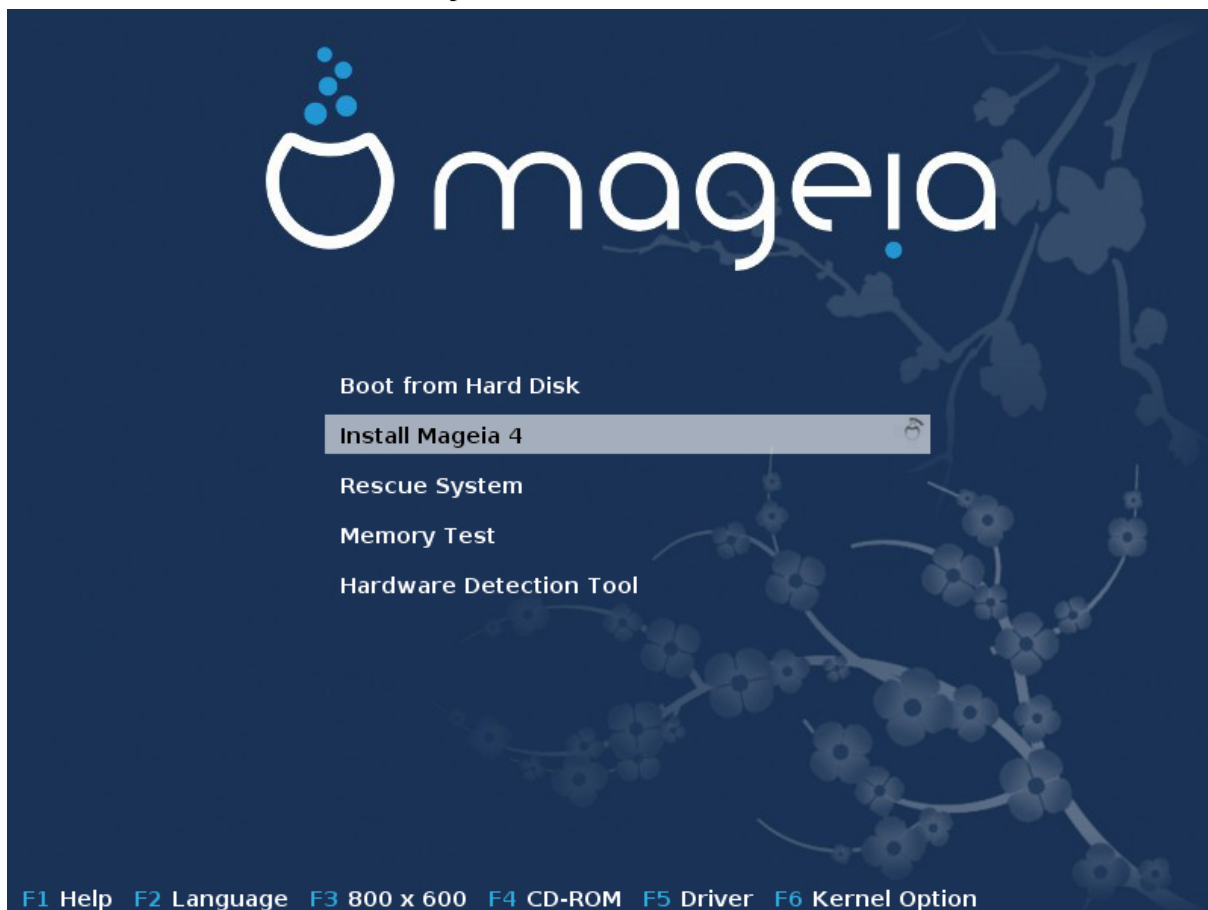
Rohkem teavet leiab [Mageia wikist](https://wiki.mageia.org/en/Category:Documentation) [https://wiki.mageia.org/en/Category:Documentation].

2. Mageia paigaldusprogramm DrakX

Sõltumata sellest, kas olete GNU-Linuxi maailmas uustulnuk või juba kogenud kasutaja, on Mageia paigaldusprogramm loodud nii, et paigaldamine või uuendamine oleks kõigile võimalikult lihtne.

Avamenüüs näete mitmeid valikuid, kuid vaikimisi valitu käivitab paigaldusprogrammi, mida tavaliselt ongi vaja.

Siin on näha Mageia DVD vaikimisi tervitusekraanid: esimest näeb tavapärase süsteemi, teist UEFI süsteemi korral.



Joonis 1. Paigaldusprogrammi avaekraan

Avaekraanil on võimalik määrata mõned isiklikud eelistused:

- Keel (ainult paigaldamiseks, võib erineda süsteemile valitavast keelest) klahvile F2 vajutades (ainult tavapärasel süsteemil)

Valige nooleklahvidega liikudes keel ja vajutage klahvile Enter.

Siin on näiteks LiveDVD/CD eestikeelne tervitusekraan. Pange tähele, et LiveDVD/CD menüüs ei ole kirjeid, nagu Päästesüsteem, Mälu testimine ja Riistvara tuvastamise tööriist.

- Muuta ekraanilahutust klahvile F3 vajutades (ainult tavapärasel süsteemis)
- Lisada mõningaid kerneli võtmeid, vajutades klahvile **F6** tavapärase süsteemi ja klahvile **e** UEFI süsteemi korral.

Kui paigaldamine ei õnnestu, võib olla vajalik seda uuesti proovida, kasutades mõnda lisavõtit. Klahviga F6 avatav menüü toob nähtavale tekstirea Alglaadimise sätted ja pakub nelja valikut:

- Vaikimisi, mille korral vaikimisi võtmeid ei muudeta.
- Ohutud sätted, mille korral jõudlusele eelistatakse ohutust.
- Ilma ACPI-ta, mille korral toitehalduse valikuid ei arvestata.
- Ilma kohaliku APIC-ta, mis puudutab CPU katkestusi. Valige see siis, kui seda nõutakse.

Mõnda neist valikutest valides muutuvad vaikimisi võtmed, mida näeb real Alglaadimise sätted.



Mõne Mageia väljalaske puhul võib juhtuda, et klahviga F6 valitud kirjeid ei näe real Alglaadimise sätted, aga neid siiski arvestatakse.

- Lisada veel rohkem kerneli võtmeid klahvile F1 vajutades (ainult tavapärasel süsteemis)

Klahvile F1 vajutades ilmub uus aken saadaolevate võtmetega. Valige neist vajalik ja vajutage klahvile Enter üksikasjade nägemiseks või klahvile Esc tervitusekraani juurde naasmiseks.

Siin on näidatud võtme splash üksikasjaliku kirjelduse aken. Vajutage klahvile Esc või valige Tagasi alglaadimise sätete juurde, et minna tagasi võtmete loendisse. Võtmeid saab lisada käsitsi reale Alglaadimise sätted.



Abi tõlgitakse keelde, mis on valitud klahviga F2.

Täpsemat teavet kerneli võtmete kohta tavapärasel ja UEFI süsteemis leiab meie Wiki-lehelt https://wiki.mageia.org/en/How_to_set_up_kernel_options

Selline on vaikimisi tervitusekraan juhtmega võrgu põhise paigalduse CD (Boot.iso või Boot-Nonfree.iso tõmmis) kasutamisel:

See ei võimalda muuta keelt ning saadaolevad võtmed on loetletud ekraanil. Rohkem teavet juhtmega võrgu põhise paigaldamise CD kasutamise kohta leiab [Mageia Wikist](https://wiki.mageia.org/en/Boot.iso_install) [https://wiki.mageia.org/en/Boot.iso_install].



Klaviatuuri paigutus on Ameerika-pärane.

```
                Welcome to Mageia install help

In most cases, the best way to get started is to simply press the <Enter> key.
If you experience problems with standard install, try one of the following
install types (type the highlighted text and press <Enter>):

o  text for text installation instead of the graphical one.
o  linux for standard graphical installation at normal resolution.
o  linux vga=785 for low resolution graphical installation.

To repair an already installed system type rescue followed
by <Enter>.

You can also pass some <specific kernel options> to the Linux kernel.
For example, try linux noapic if your system has trouble operating
your network adapter correctly.
NOTE: You cannot pass options to modules (SCSI, ethernet card) or devices
such as CD-ROM drives in this way. If you need to do so, use noauto mode.

[F1-Help] [F2-Advanced Help]
boot: _
```

2.1. Paigaldamise etapid

Paigaldamine on jagatud mitmeks etapiks, mille loetelu näeb ekraani külgspaneelil.

Igal etapil kohtate üht või enamat ekraani, millel võib olla ka nupp Muud valikud, mis avab täiendavad ja harvemini vajalikud valikud.

Enamikul ekraanidel on nupp Abi, mis selgitab antud etappi põhjalikumalt.



Kui soovite mingil hetkel paigaldamise katkestada, võite ka teha arvutile taaskäivituse, aga palun mõelge enne seda hoolikalt järele. Kui partitsioon on vormindatud või uuendusi on hakatud paigaldama, ei ole arvuti enam varasemas olekus ning taaskäivitamise tulemus võib olla mittetöötav masin. Kui te ikkagi olete kindel, et just taaskäivitus on õige samm, minge tekstiterminali, vajutades korraga kolme klahvi Alt Ctrl F2. Seejärel vajutage taaskäivitamiseks korraga klahve Alt Ctrl Delete.

2.2. Paigaldamisprobleemid ja nende võimalikud lahendused

2.2.1. Graafiline liides puudub

- Pärast avaekraani ei tulegi keele valiku ekraani ette. See võib juhtuda mõne graafikakaardi ja vanema süsteemi korral. Proovige kasutada madalamat ekraanilahutust, kirjutades käsureale vga.lo.

- Kui riistvara on väga vana, ei pruugi graafiline paigaldamine üldse võimalik olla. Sel juhul võib proovida tekstipõhist paigaldamist. Selleks vajutage avaekraanil viibides klahvile ESC ja kinnitage valikut klahvi ENTER vajutamisega. Teie ette ilmub must ekraan sõnaga "boot:". Kirjutage "text" ja vajutage ENTER. Nüüd saate jätkata tekstipõhise paigaldamisega.

2.2.2. Paigaldamine hangub

Kui süsteem paistab paigaldamise käigus hanguvat, võib olla raskusi riistvara tuvastamisega. Sel juhul võib riistvara automaatse tuvastamise vahele jätta ja sellega hiljem tegelda. Selleks kirjutage käsureale `noauto`. Vajaduse korral võib seda võtit kasutada koos teiste võtmetega.

2.2.3. RAM-i probleem

Neid läheb väga harva vaja, kuid mõnel juhul võib riistvara teatada valesti saadaoleva mälu (RAM) suuruse. Selle käsitsi määramiseks tuleb kasutada parameetrit `mem=xxxM`, kus xxx on korrektne mälu suurus. Näiteks `mem=256M` määrab, et kasutada on 256 MB mälu.

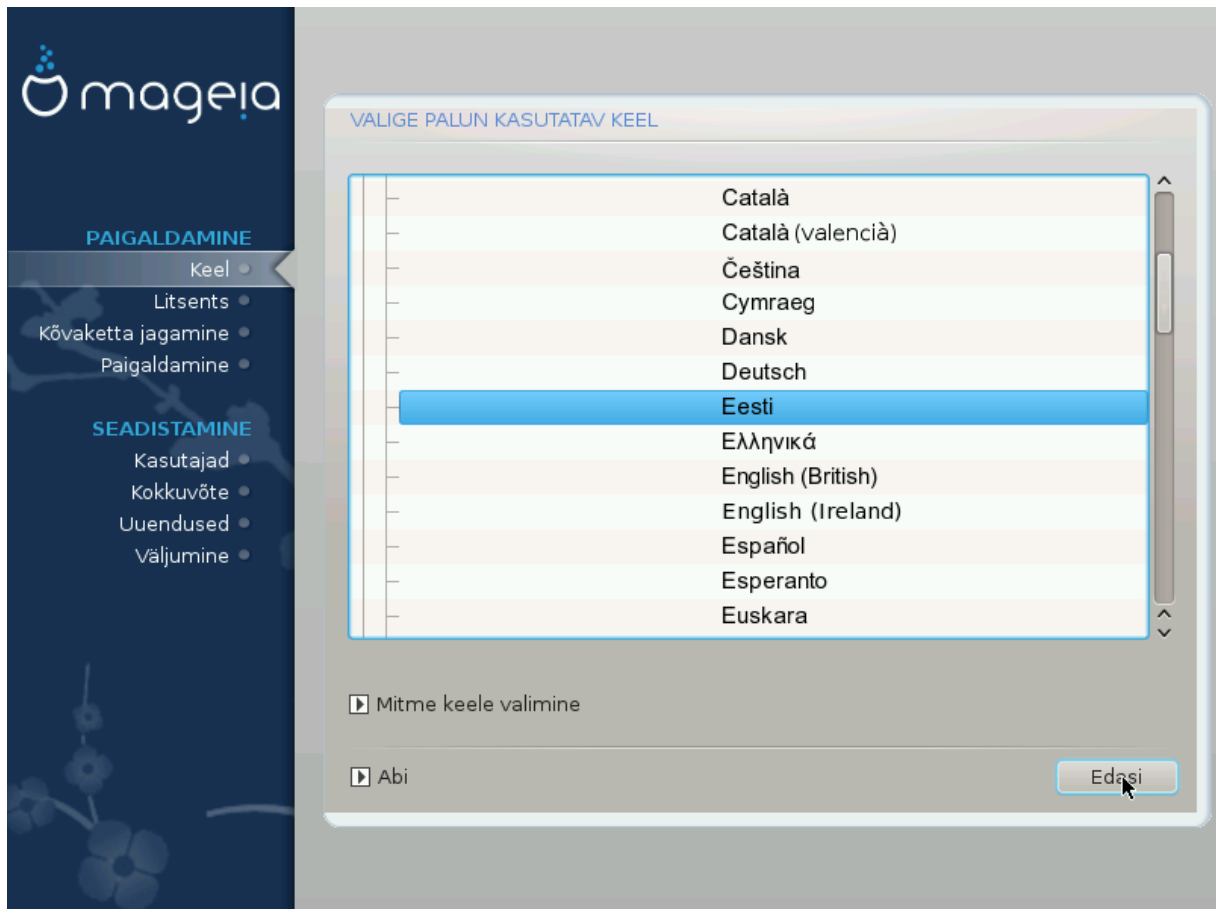
2.2.4. Dünaamilised partitsioonid

Kui olete valinud oma kõvaketta vorminguks Microsoft Windowsi all "dynamic" tavalise "basic" asemel, siis arvestage, et Mageiat ei saa sellisele kettale paigaldada. Kuidas tavalisele kettavormingule tagasi minna, saab lugeda Microsofti dokumentatsioonist: <http://msdn.microsoft.com/en-us/library/cc776315.aspx>.

3. Kasutatava keele valimine

Valige vajalik keel, laiendades nimekirja kõigepealt maailmajao järgi. Mageia kasutab langetatud valikut nii paigaldamise ajal kui ka paigaldatud süsteemis.

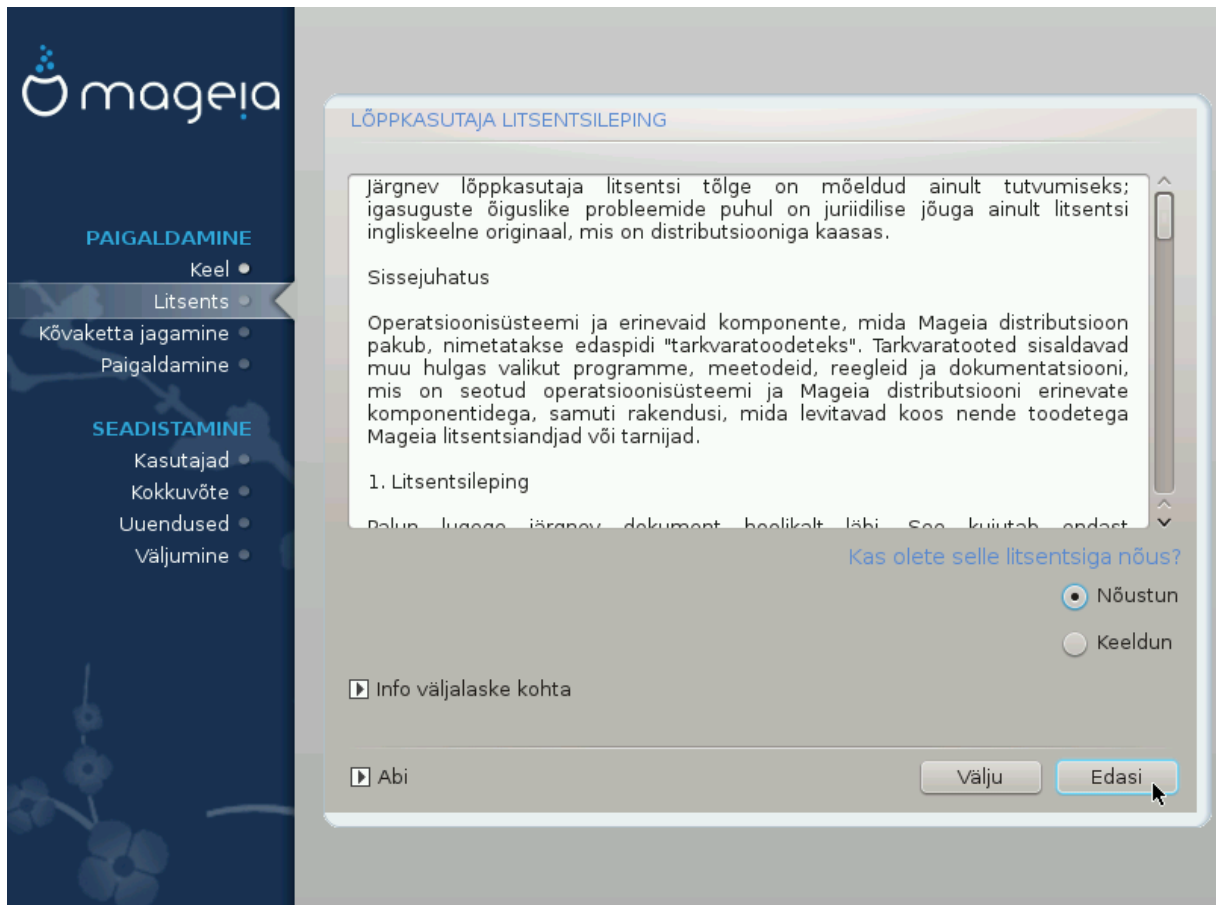
Kui teie süsteemi tuleks paigaldada mitu keelt kas teie enda või teiste kasutajate tarbeks, siis tuleks nupule Mitme keele valimine klõpsates need kõik kohe lisada. Pärast paigaldamist on uute keelte lisamine juba palju keerulisem.



Isegi kui paigaldate mitu keelt, tuleb üks neist valida esimesel ekraanil eelistatud keeleks. See keel on märgitud ka mitme keele valimise ekraanil.

- Kui klaviatuuri keel ei sobi kokku eelistatud keelega, oleks mõistlik paigaldada kohe ka klaviatuurile vastav keel.
- Mageia toetab vaikimisi UTF-8 (Unicode). Selle võib keelata "mitme keele valimise" ekraanil, kui olete kindel, et see teie keelele kohe üldse ei sobi. UTF-8 keelamine rakendub kõigile paigaldatavatele keeltele.
- Oma süsteemi keelt saab pärast paigaldamist muuta, valides Mageia juhtimiskeskus -> Süsteem -> Süsteemi lokaliseerimine.

4. Litsents ja väljalaskemärkmed



4.1. Litsentsileping

Enne Mageia paigaldamist lugege palun hoolikalt läbi litsentsi tingimused.

Need tingimused kehtivad kogu Mageia distributsioonile ja enne jätkamist tuleb nendega nõustuda.

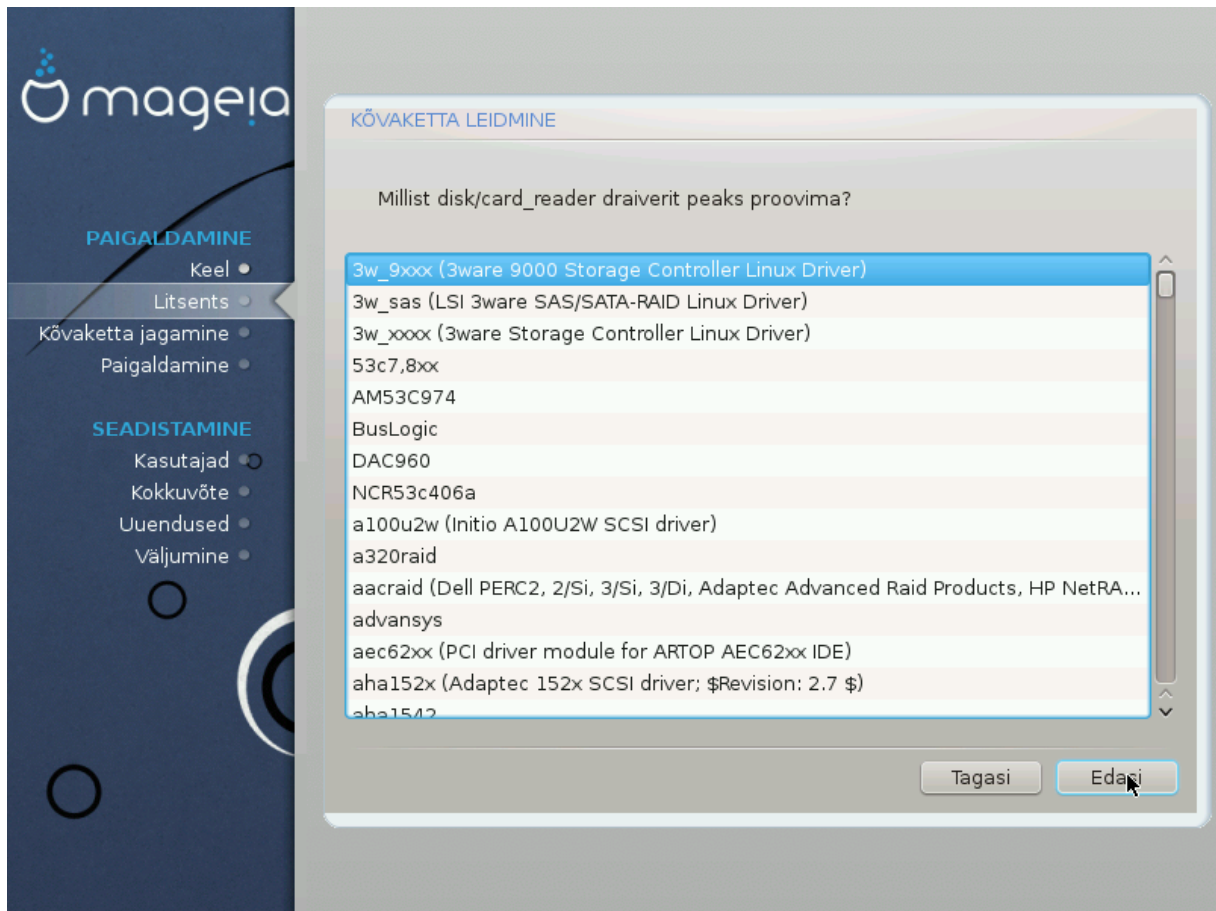
Nõustumiseks valige lihtsalt Nõustun ja klõpsake siis Edasi.

Kui te aga ei ole tingimustega nõus, siis täname teid huvi eest. Klõps nupule Välju taaskäivitab arvuti.

4.2. Väljalaskemärkmed

Kui tunnete huvi, mida on Mageia käesolevas väljalaskes uut, klõpsake nupule Info väljalaske kohta.

5. SCSI seadistamine

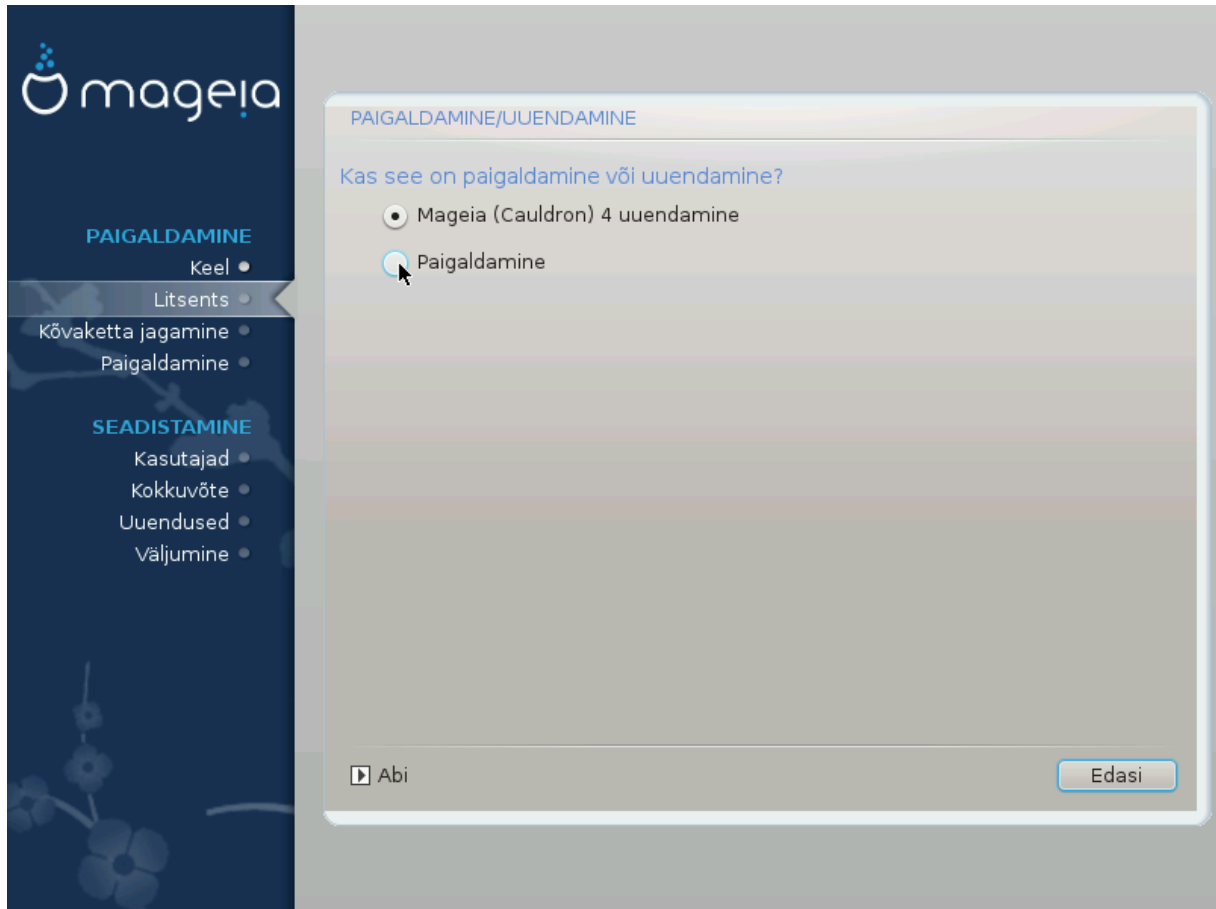


DrakX tuvastab tavaliselt kõvakettad korrektselt. Mõne vanema SCSI kontrolleri korral aga ei suudeta korrektselt tuvastada vajalikku draiverit ja seetõttu ka ketast ära tunda.

Kui nii peaks juhtuma, tuleb DrakX-ile käsitsi selgeks teha, millised SCSI seadmed teil on.

Seejärel peaks DrakX olema võimeline kettad korrektselt seadistama.

6. Paigaldamine või uuendamine



- Paigaldamine

Selle valimisel saab ette võtta uue Mageia paigaldamise.

- Uuendamine

Kui teie süsteemi on juba varem paigaldatud Mageia, võimaldab paigaldusprogramm seda uusimale väljalaskele uuendada.



Põhjalikult testitud on uuendamine ainult selliselt varasemalt Mageia versioonilt, mis oli *veel toetatud* ajal, mil ilmus praegune paigaldusprogrammi versioon. Kui soovite uuendada Mageia versioonilt, mille ametlik toetamine oli lõppenud juba enne praeguse paigaldusprogrammi ilmutumist, siis on mõistlikum võtta ette pigem uus paigaldus (selle juures tasub mõistagi jätta alles oma home-partitsioon).



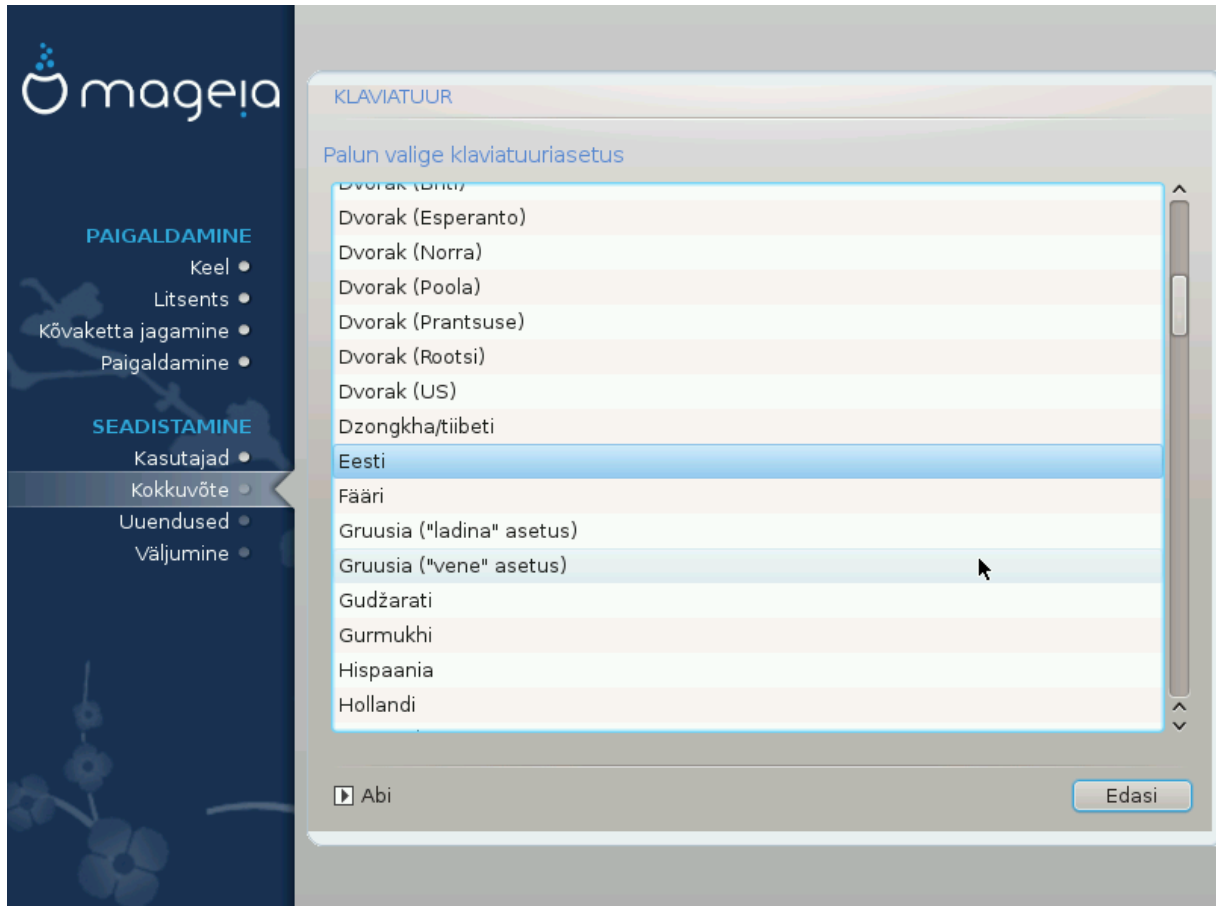
Kui soovite mingil hetkel paigaldamise katkestada, võite ka teha arvutile taaskäivituse, aga palun mõelge enne seda hoolikalt järele. Kui partitsioon on vormindatud või uuendusi on hakatud paigaldama, ei ole arvuti enam varasemas olekus ning taaskäivitamise tulemus võib olla mittetöötav masin. Kui te ikkagi olete kindel, et just taaskäivitus on õige samm, minge tekstiterminali, vajutades korraka kolme klahvi Alt Ctrl F2. Seejärel vajutage taaskäivitamiseks korraka klahve Alt Ctrl Delete



Kui avastate, et olete unustanud mõne keele lisada, saab "Paigaldamise või uuendamise" ekraanilt naasta keeleveliku juurde, vajutades korraga klahve Alt Ctrl Home. Ärge tehke seda hilisema paigalduse käigus.

7. Klaviatuur

DrakX valib teie keelele sobiva klaviatuuri. Kui sobivat klaviatuuri ei leita, kasutatakse vaikimisi US klaviatuuripaigutust.



- Kontrollige, kas valik on õige, ja valige vajaduse korral mõni muu klaviatuuripaigutus. Kui te ei tea, millise paigutusega teie klaviatuur on, uurige süsteemi dokumentatsiooni või küsige järele tarnijalt. Klaviatuuri küljes võib isegi olla silt, mis ütleb, millise paigutusega on tegu. Samuti võib uurida veebilehekülge en.wikipedia.org/wiki/Keyboard_layout [http://en.wikipedia.org/wiki/Keyboard_layout]
- Kui teie klaviatuuri nimekirjas ei ole, klõpsake täieliku loetelu nägemiseks Veel ja valige oma klaviatuur sealt.



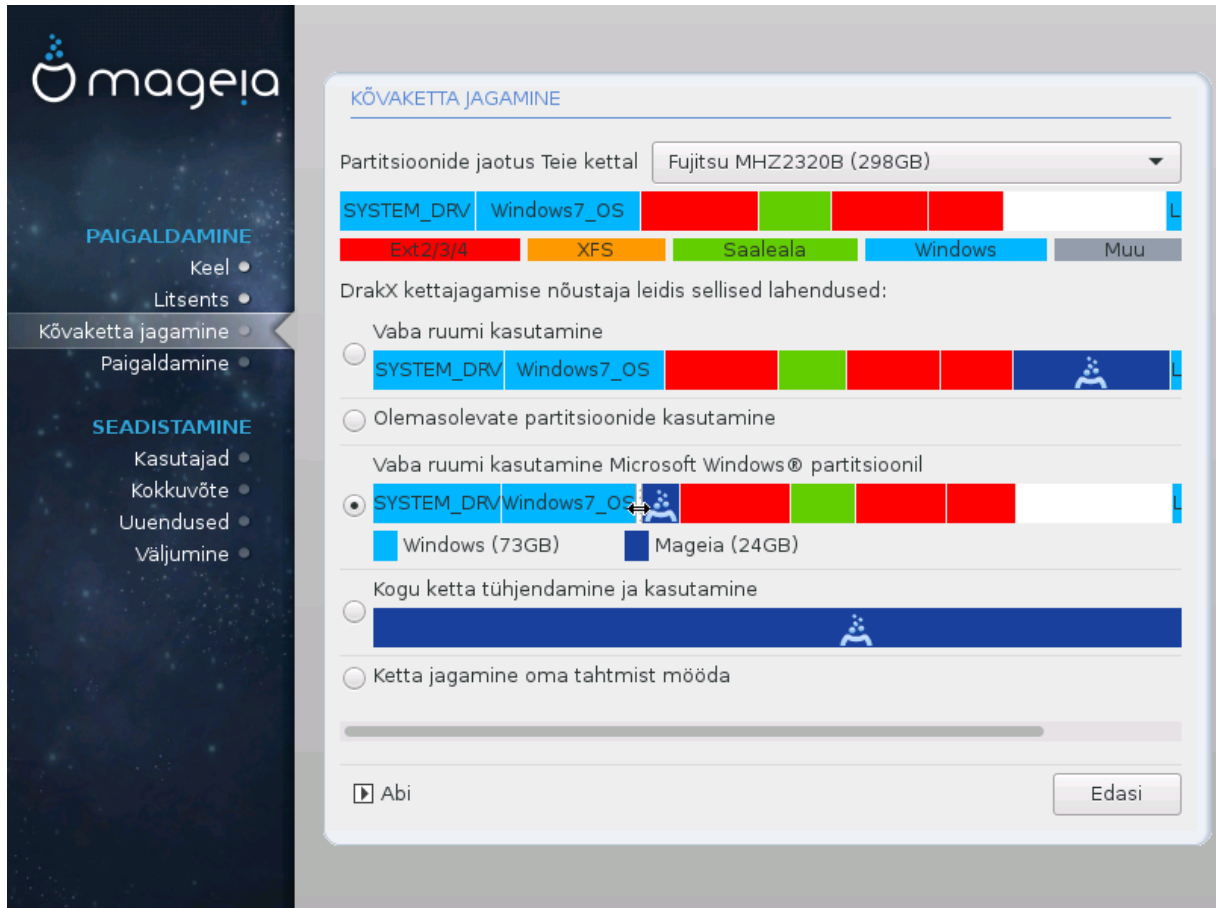
Olles valinud klaviatuuri pärast nupule Veel klõpsamist, võite esimese dialoogi juurde naastes näha, nagu oleks valitud mõni sealne klaviatuur. Ärge laske ennast sellest häirida: arvestatakse ikkagi seda, millise klaviatuuri te tegelikult täisnimekirjas olete valinud.

- Kui valite klaviatuuri, mis ei kasuta ladina tähti, näete lisadialoogi, mis palub määrata, kuidas eelistate lülitada ladina ja mitteladina klaviatuuripaigutuste vahel.

8. Partitsioneerimine

Sellel ekraanil näete oma kõvaketta või -ketaste sisu ning lahendusi, mida DrakXi partitsioneerimisnõustaja pakub Mageia paigaldamiseks.

Pakutavad valikud sõltuvad teie kõvaketaste konkreetsest ülesehitusest ja sisust.



- Olemasolevate partitsioonide kasutamine

Kui see on näha, leiti olemasolevad Linuxiga ühilduvad partitsioonid ning neid võib kasutada paigaldamiseks.

- Vaba ruumi kasutamine

Kui kõvaketall on kasutamata ruumi, siis selle valikuga saab selle eraldada uuele Mageia paigaldusele.

- Vaba ruumi kasutamine Windowsi partitsioonil

Kui olemasoleval Windowsi partitsioonil on vaba ruumi, võib paigaldusprogramm seda kasutada.

See võib olla väga mõistlik valik oma uuele Mageia paigaldusele ruumi leidmiseks, kuid samal ajal on see riskantne, mistõttu tuleks kindlasti teha kõigist olulistest failidest varukoopia!

Pange tähele, et sellega kaasneb Windowsi partitsiooni suuruse vähendamine. Partitsioon peab olema "puhas", see tähendab Windows peab olema viimasel korral korrektselt suletud. Samuti peab partitsioon olema defragmenteeritud, ehkki see ei garanteeri veel, et kõik failid on alalt, mida Mageia paigaldamiseks kasutatakse, tõepoolest eemaldatud. Sellepärast ongi äärmiselt soovitatav kõik vähegi olulised failid eelnevalt varundada.

Selle valiku korral näitab paigaldusprogramm alles jäävat Windowsi partitsiooni helesinisena ja tulevast Mageia partitsiooni tumesinisena ning nende all näeb kavandatud suurusi. Ühtlasi on teil võimalus neid suurusi muuta, klõpsates partitsioonide vahel asuvale tühialale ja seda lohistades. Seda näitab allolev pilt.

- Kogu ketta tühjendamine ja kasutamine

Selle valimisel kasutatakse kogu ketast ainult Mageia jaoks.

Tähelepanu! Sellega kustutatakse valitud kõvakettalt KÕIK andmed. Olge ettevaatlik!

Kui kavatsete kasutada osa kettast millegi muu tarbeks või on teil juba kettal andmeid, mida te ei soovi kaotada, ärge seda võimalust valige.

- Ketta jagamine oma tahtmist mööda

See valik annab täieliku kontrolli määrata, kuidas ja kuhu Mageia kõvakettal või -ketastel paigaldatakse.



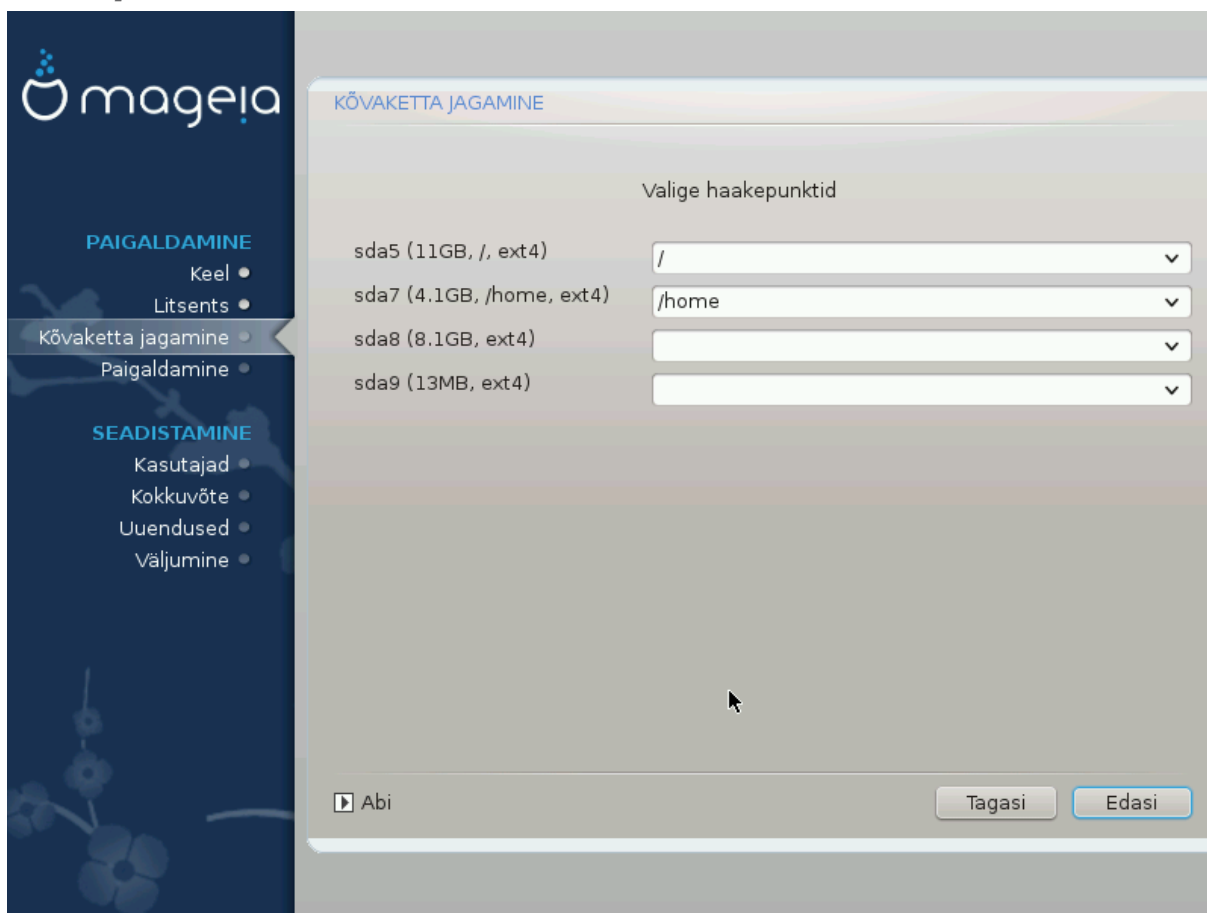
Mõned uuemad kettad kasutavad nüüd 4096-baidiseid loogilisi sektoreid varasema standardi, 512-baidiste sektorite asemel. Sobiva riistvara puudumise tõttu ei ole paigaldusprogrammis kasutatavat partitsioneerimistööriista niisuguste ketastega testitud. Seepärast soovitame juhul, kui Teil peaks olema niisugune seade, selle eelnevalt partitsioneerida, kasutades mõnda muud partitsioneerimistööriista, näiteks gparted.

"Align to" "MiB"

"Free space preceding (MiB)" "2"

Samuti kontrollige, et kõigi loodud partitsioonide suurus megabaitides oleks paarisarv.

9. Haakepunktide valimine



Siin näeb Linuxi partitsioone, mis arvutist leiti. Kui te pole DrakXi ettepanekutega nõus, võite haakepunkte muuta.



Kui te ka midagi muudate, kontrollige alati, et teil jääks alles juurpartitsioon (/).

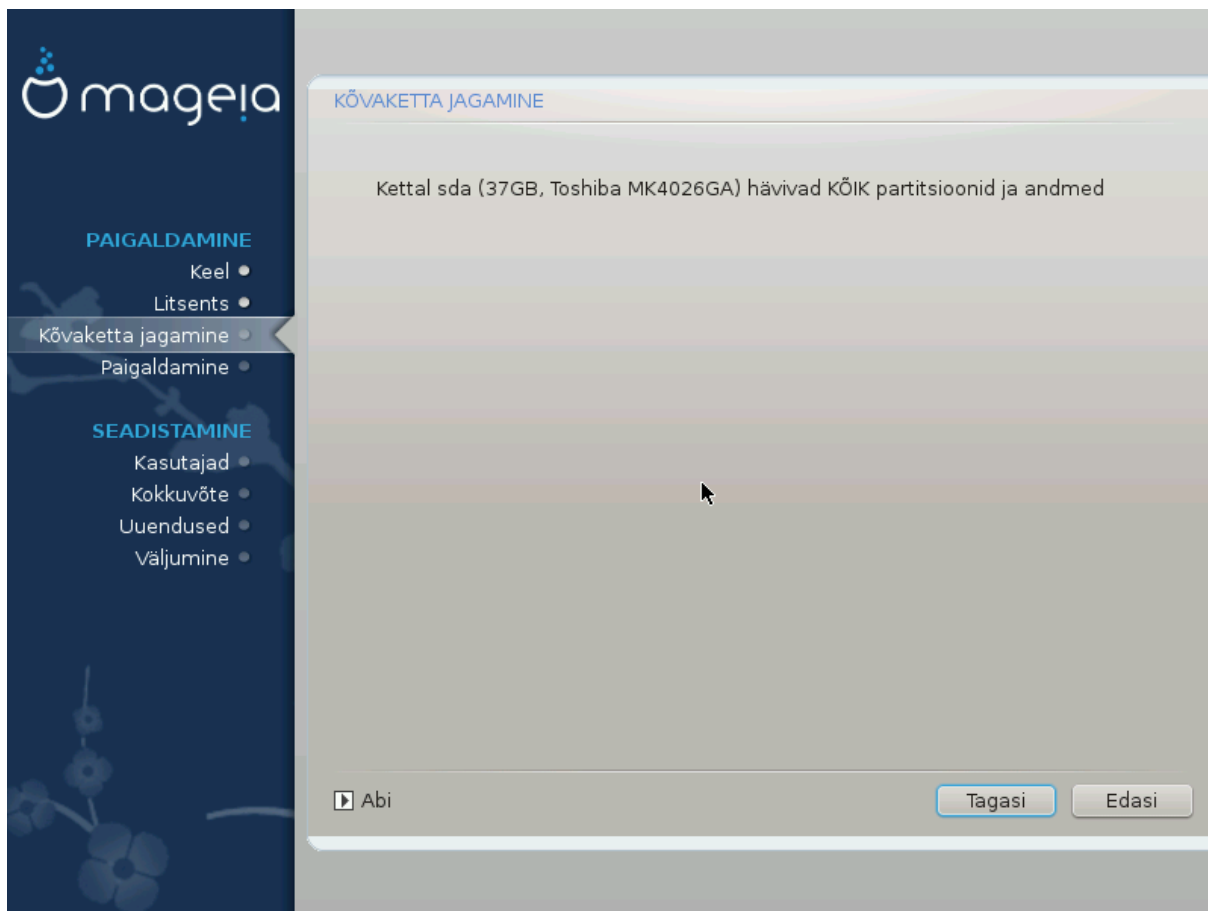
- Kõiki partitsioone näidatakse kujul "Seade" ("Suurus", "Haakepunkt", "Tüüp").
- "Seade" koosneb järgmistest elementidest: "kõvaketas", ["kõvakettanumber"(täht)], "partitsiooninumber" (näiteks "sda5").
- Kui partitsioone on palju, saab neile haakepunkte valida rippmenüüst (näiteks /, /home ja /var). Võib ka luua oma haakepunkte, näiteks /video partitsioonile, kuhu soovite salvestada filme, või /cauldron-home cauldroni paigalduse /home-partitsiooni tarbeks.
- Partitsioonide puhul, mida teil vaja ei lähe, võib haakepunkti määramata jätta.



Kui te pole kindel, mida valida, klõpsake Tagasi ning märkige Ketta jagamine oma tahtmist mööda. Ilmuval ekraanil saab partitsioonile klõpsates näha selle tüüpi ja suurust.

Kui olete kindel, et haakepunktid on paigas, klõpsake Edasi ja valige, kas soovite vormindada ainult partitsioonid, mida DrakX soovitab, või rohkem.

10. Kõvaketta vormindamise kinnitamine



Klõpsake Tagasi, kui te ei ole oma valikus kindel.

Klõpsake Edasi, kui olete kindel ning soovite kustutada kõvakettal kõik partitsioonid, kõik operatsioonisüsteemid ja üldse kõik andmed.

11. Ketta kohandatud partitsioneerimine DiskDrake'i abil



Kui soovite krüptida oma / partitsiooni, peab teil kindlasti olema ka eraldi /boot partitsioon. /boot partitsioonile EI TOHI määrata krüptimisvalikut, sest siis ei ole süsteemi võimalik üldse laadida.

Siin saab kohandada ketta või ketaste jagamist: eemaldada või luua partitsioone, muuta partitsiooni failisüsteemi või suurust ning isegi enne alustamist näha, mida partitsioon sisaldab.

Igale leitud kõvaketale või muule salvestusseadmele, näiteks USB-pulgale, on omaette kaart. Need võivad olla näiteks sda, sdb ja sdc, kui teil juhtub olema kolm salvestusseadet.

Kõigi valitud salvestusseadme partitsioonide kustutamiseks valige Kustuta kõik.

Kõigi teiste toimingute jaoks klõpsake kõigepealt vajalikul partitsioonil. Siis saate seda uurida, valida failisüsteemi või haakepunkti, suurust muuta või ka kustutada.

Jätkake, kuni kõik on nii, nagu soovite.

Kui kõik on valmis, klõpsake nupule Tehtud.



Kui paigaldate Mageia UEFI süsteemi, kontrollige, kas ESP (EFI süsteemipartitsioon) on ikka olemas ja korrektselt haagitud asukohta /boot/EFI (vt eespool).

12. Vormindamine



Siin saab valida, millised partitsioonid vormindada. Kõik andmed partitsioonidel, mis *ei ole* vormindamiseks märgitud, säilivad.

Üldjuhul on vaja vormindada vähemalt partitsioonid, mille DrakX on valinud.

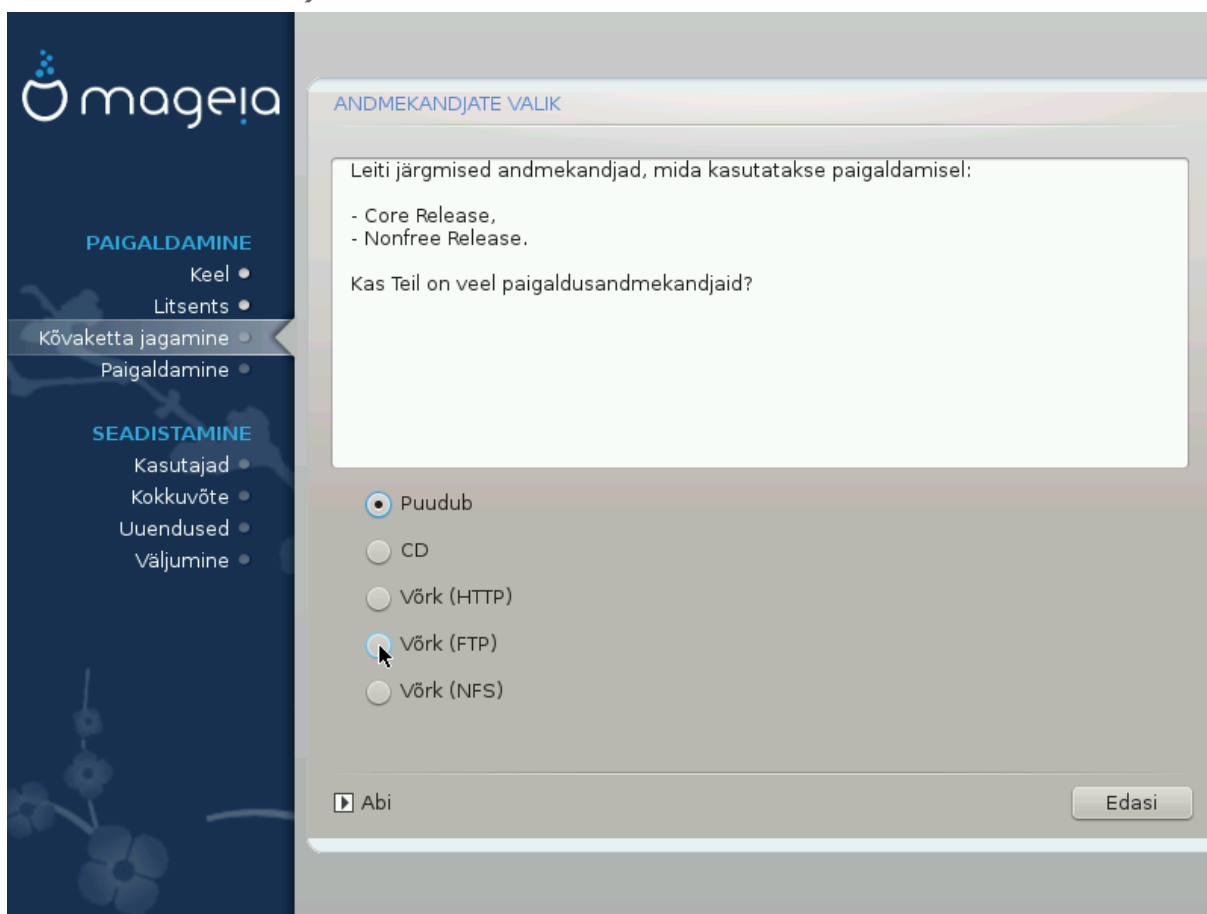
Kui klõpsata Muud valikud, saab valida partitsioonid, millel kontrollitakse niinimetatud *riksenud plokke*.



Kui te pole kindel, et olete langetanud õige valiku, klõpsake Tagasi, veel kord Tagasi ja siis Kohandatud, et jõuda tagasi peakraanile. Seal saate uurida, mis partitsioonidel leidub.

Kui olete oma valikus kindel, klõpsake jätkamiseks Edasi.

13. Andmekandjate valik (täiendavate paigaldusandmekandjate seadistamine)



Siin on näha juba tuvastatud andmekandjad ehk tarkvarahoidlad. Võite lisada ka teisi allikaid, kust tarkvarapakette hankida, näiteks plaadi pealt või internetist. Allikate valik määrab, milliseid tarkvarapakette saab järgmistel etappidel kasutada.

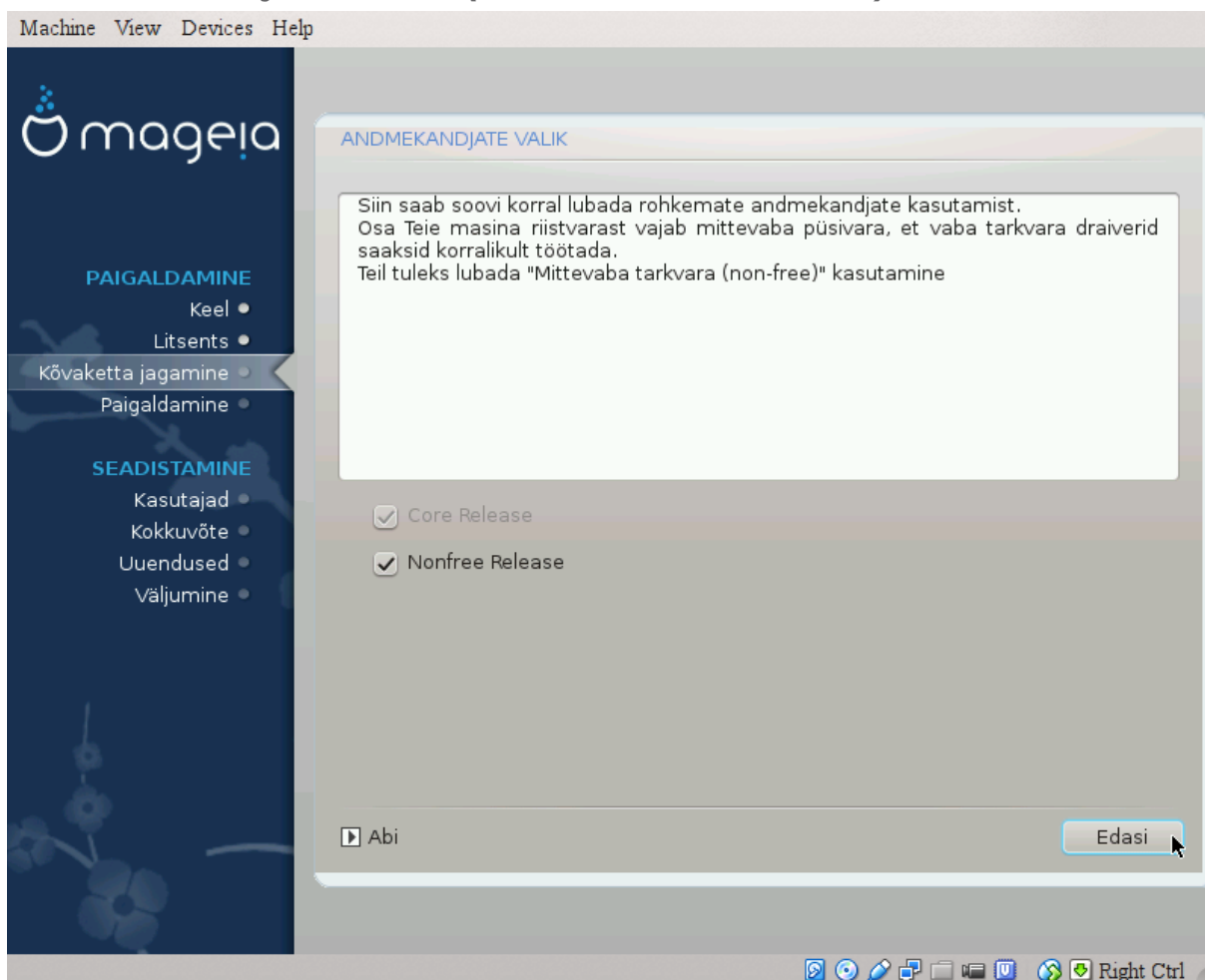
Võrguallika korral tuleb lisaks ette võtta järgmised sammud:

1. Valida ja aktiveerida võrk, kui see veel ei tööta.
2. Valida peegel või määrata URL (esimene kirje). Peegli valimisel saab kasutada kõiki Mageia määratud hoidlaid, sealhulgas mittevaba (nonfree) ja piirangutega (tainted) tarkvara ja uuendusi sisaldavaid hoidlaid. URL-i määramisel saab kasutada mõnda konkreetset hoidlat või omaenda NFS-allikat.



Kui uuendate 64-bitist paigaldust, milles võib leiduda mõningaid 32-bitiseid rakendusi, on soovitatav sellel ekraanil lisada võrgupeegel, märkides selleks ära mõni pakutud võrguprotokoll. 64-bitise DVD ISO-tõmmis sisaldab ainult 64-bitiseid ja arhitektuurist sõltumatuid tarkvarapakette, mistõttu selle abil ei saa uuendada 32-bitiseid rakendusi. Kuid pärast võrgupeegli lisamist leiab paigaldusprogramm ise sealt üles vajalikud 32-bitised tarkvarapaketid.

14. Andmekandjate valik (mittevaba tarkvara)



Siin näeb saadaolevate tarkvarahoidlate nimekirja. Sõltuvalt paigaldamiseks valitud andmekandjast võib saadaaval olla ainult osa võimalikke hoidlaid. Hoidlate valik määrab selle, milliseid tarkvarapakette on järgmistel etappidel võimalik paigaldada.

- Hoidlat *Core* (tuumiktarkvara) ei saa välja jätta, sest see sisaldab distributsiooni põhikomponente.
- Hoidla *Nonfree* (mittevaba tarkvara) sisaldab pakette, mis on küll tasuta, nii et Mageia võib neid levitada, aga sisaldavad kinnise lähtekoodiga tarkvara (sellest ka nimi "mittevaba" ehk "non-free"). Näiteks sisaldab see hoidla nVidia ja ATI graafikakaartide omanduslikke draivereid, mitmesuguste WiFi-kaartide püsivara jms.
- Hoidla *Tainted* (piirangutega tarkvara) sisaldab pakette, mis on avaldatud vaba litsentsi all. Peamine põhjus, miks osa tarkvarapakette paigutatakse sellesse hoidlasse, seisab selles, et need võivad rikkuda mõnes riigis kehtivaid patendi- ja autoriõiguseseadusi. Näiteks on siin mitmesuguste heli- ja videofailide esitamiseks vajalikud multimeediakoodekid, kommerts-video-DVD-de esitamiseks vajalikud paketid jms.

15. Töölaua valimine

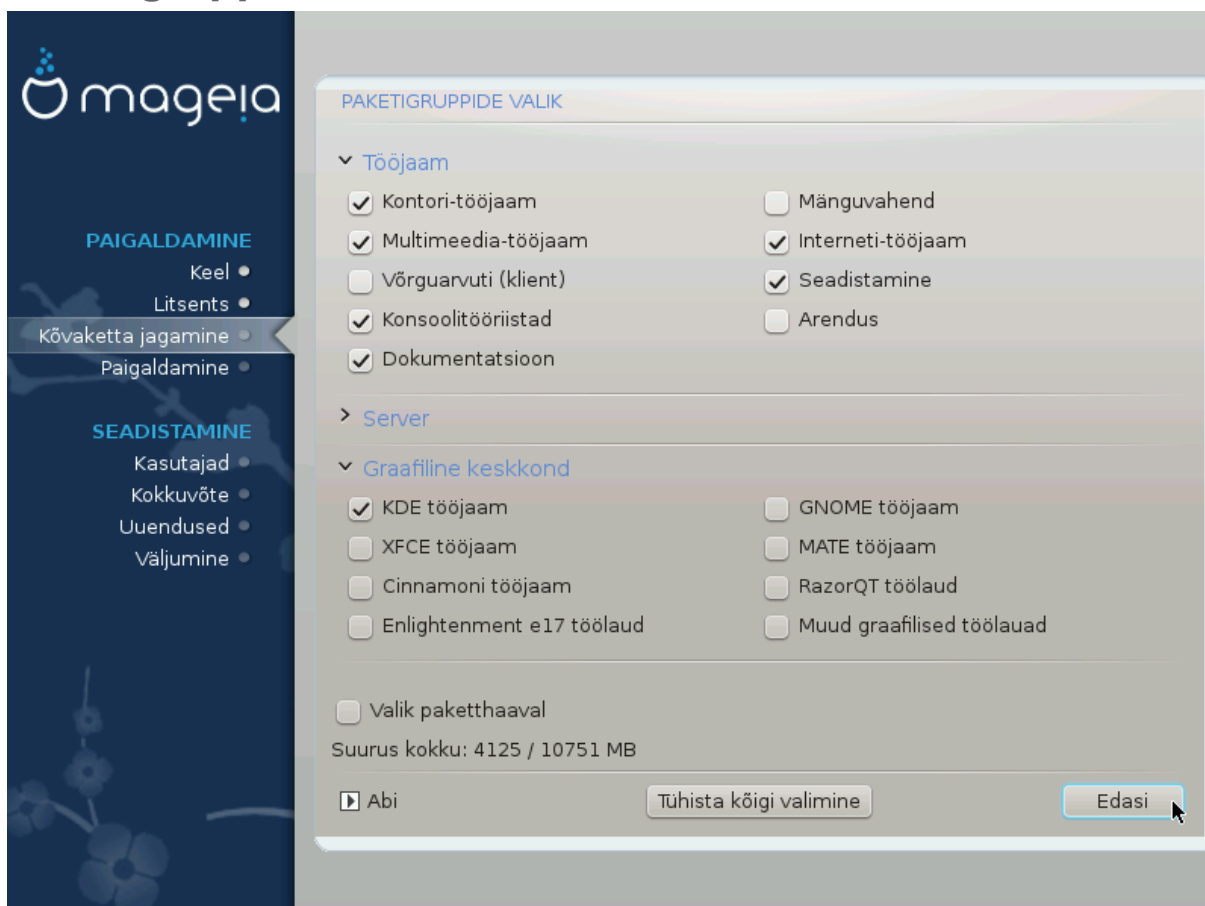
Sõltuvalt siin langetatud valikutest võite näha täiendavaid ekraane, kus saab valikut täpsustada.

Pärast valiku(te) langetamist näeb pakettide paigaldamise ajal slaidiseansi. Sellest saab loobuda, kui klõpsata nupule Üksikasjad.



Siin saab valida, kas soovite kasutada KDE või Gnome töökeskkonda. Mõlemad pakuvad rakendusi ja tööriistu igale maitsele. Valige Kohandatud, kui teile ei meeldi kumbki või kui soovite paigaldada midagi muud kui seda, mis paigaldatakse vaikimisi. LXDE töölaud on näiteks väiksem kui eelmainitud, pakkudes vähem tilu-lilu ja ka vähemat arvu pakette.

16. Paketigruppide valimine



Paketid on jaotatud gruppidesse, et vajaliku tarkvara valimine oma süsteemi tarbeks oleks hõlpsam. Gruppide nimed on üsna enesestmõistetavad, aga nende kohta pakutakse ka rohkem teavet, kui viite hiirekursori nime kohale.

- Tööjaam.
- Server.
- Graafiline keskkond.
- Valik pakethaaval: selle valimisel saab pakette käsitsi lisada või eemaldada.

Read [Seksioon 17, "Minimaalne paigaldus"](#) for instructions on how to do a minimal install (without or with X & IceWM).

17. Minimaalne paigaldus

Kui paketigruppide ekraanil jätta kõik valimata, saab kasutada minimaalset paigaldust, vt. [Seksioon 16, "Paketigruppide valimine"](#).

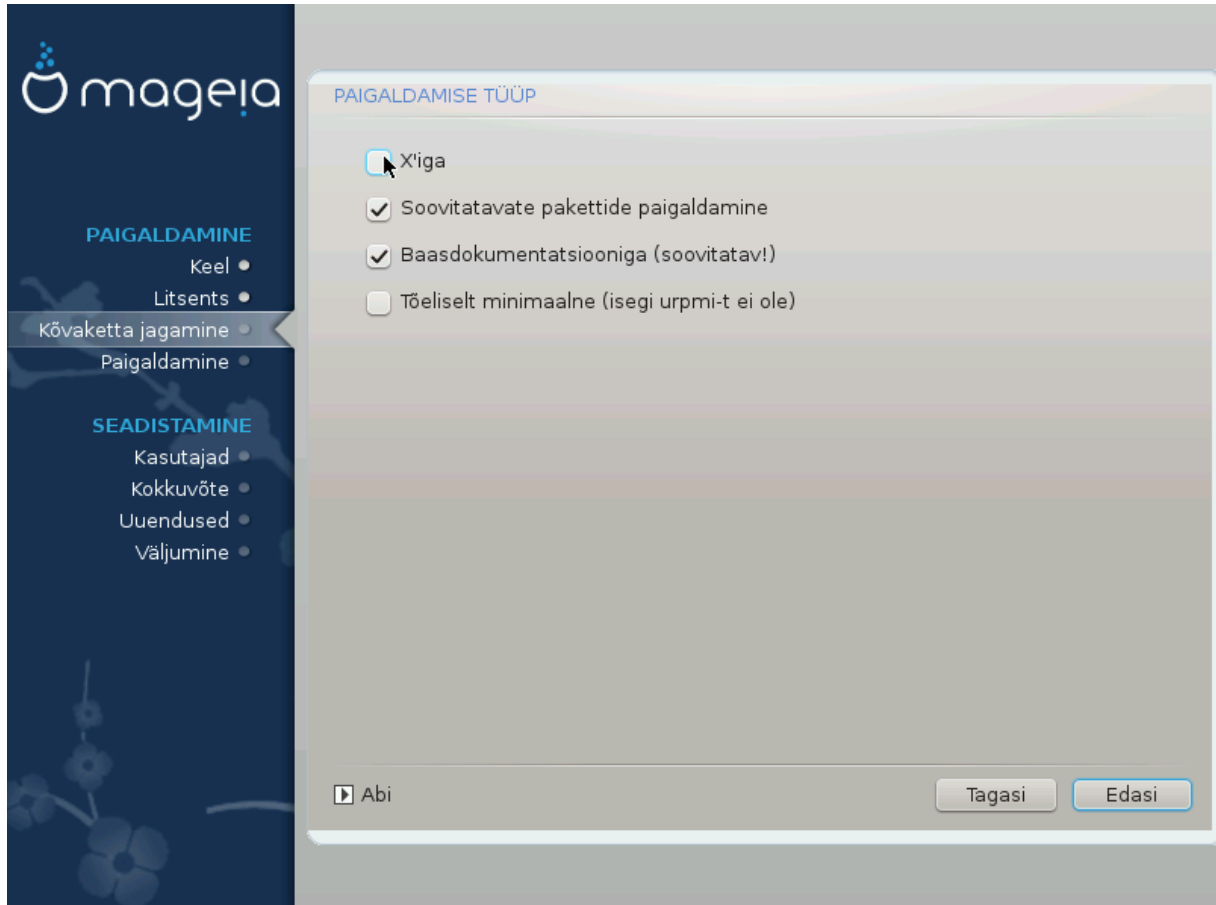
If desired, you can additionally tick the "Individual package selection" option in the same screen.

Minimal Installation is intended for those with specific uses in mind for their Mageia, such as a server or a specialised workstation. You will probably use this option combined with the "Individual package selection" option mentioned above, to fine-tune your installation, see [Seksioon 18, "Üksikpakettide valimine"](#).

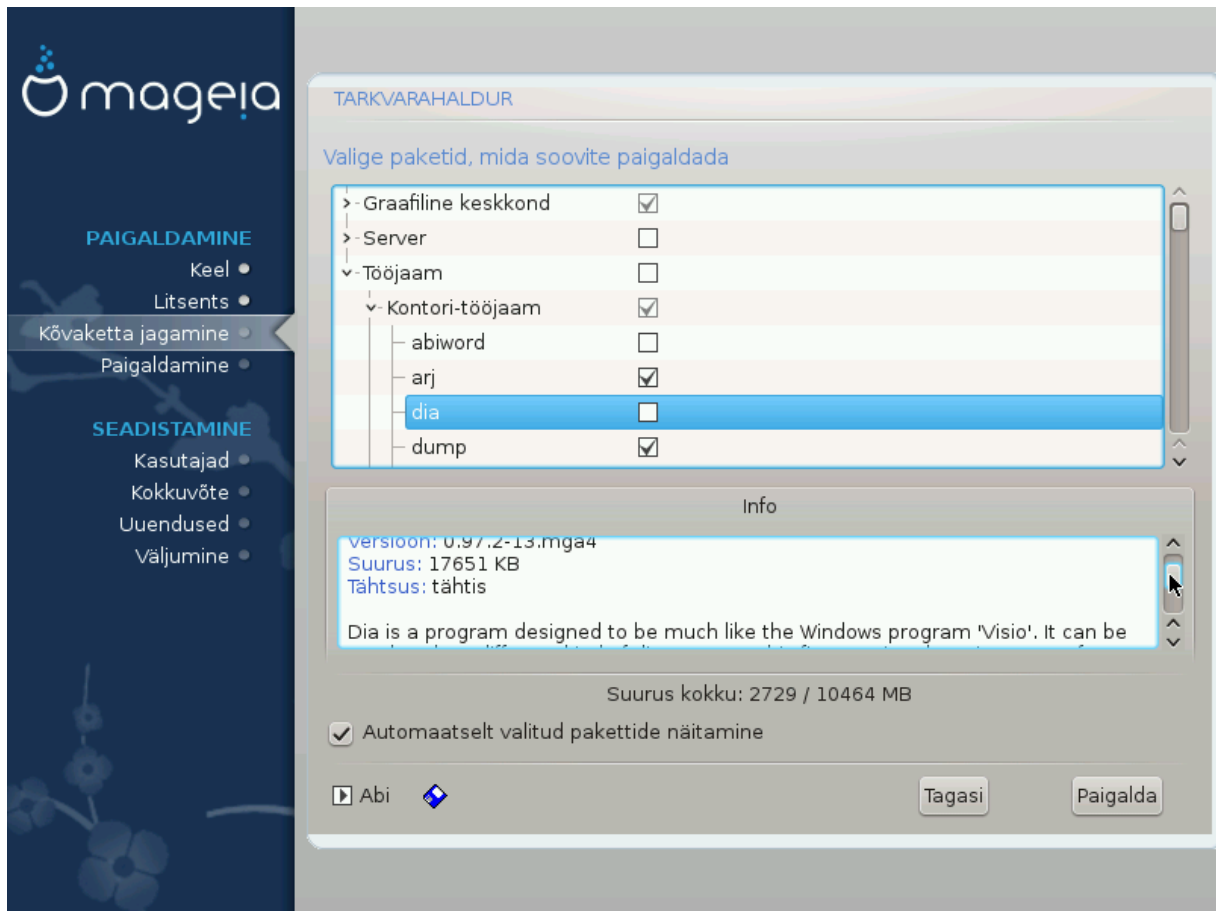
Kui valite niisuguse paigaldamise, saab järgmisel ekraanil üht-teist täpsustada, näiteks lasta paigaldada ka dokumentatsioon või X.

If selected, "With X" will also include IceWM as lightweight desktop environment.

The basic documentation is provided in the form of man and info pages. It contains the man pages from the [Linux Documentation Project](http://www.tldp.org/manpages/man.html) [http://www.tldp.org/manpages/man.html] and the [GNU coreutils](http://www.gnu.org/software/coreutils/manual/) [http://www.gnu.org/software/coreutils/manual/] info pages.



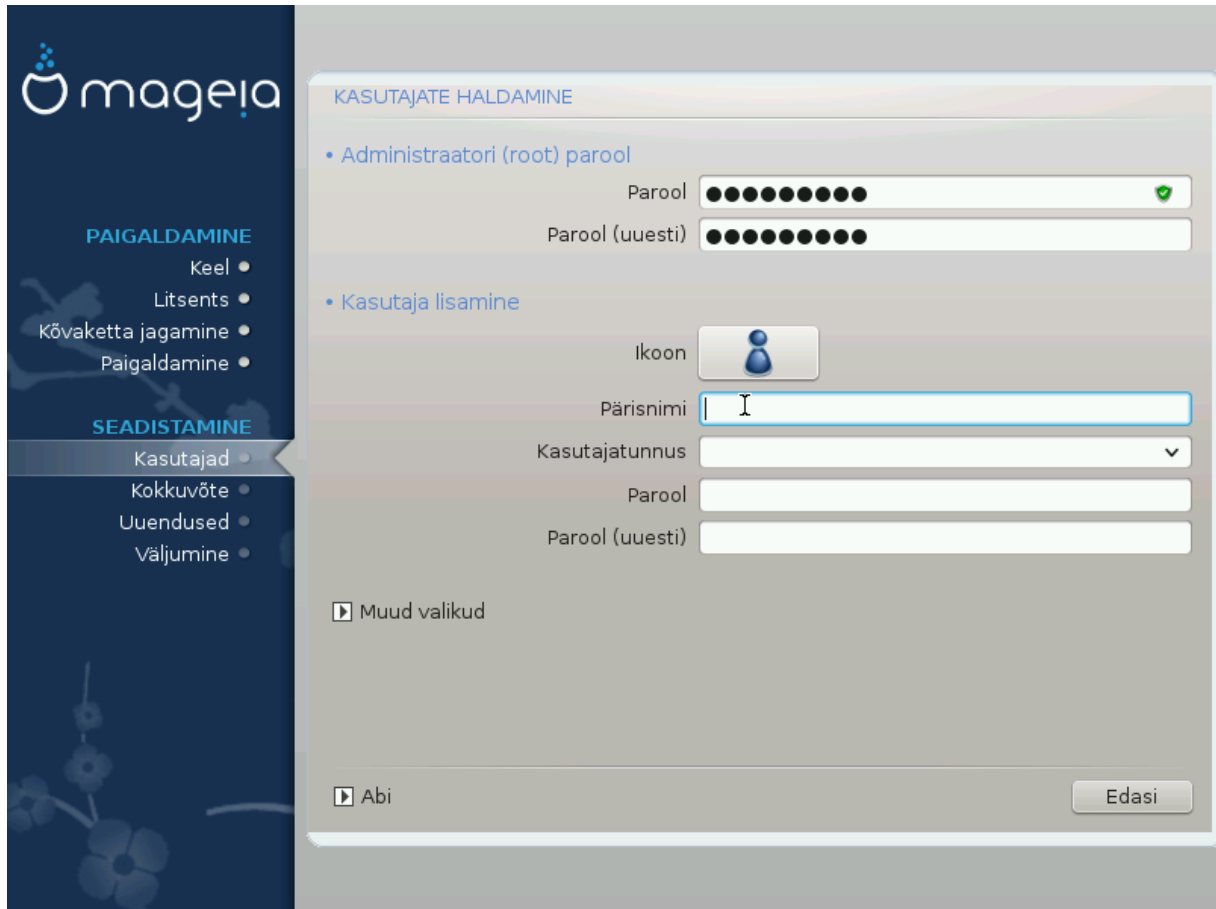
18. Üksikpakettide valimine



Siin saab oma paigaldust kohandada, lisades või eemaldades tarkvarapakette.

Kui olete vajalikud valikud langetanud, võite klõpsata lehekülje allosas disketiikoonile, mis lubab salvestada paketivaliku (seda saab mõistagi salvestada ka USB-pulgale). Hiljem võib sama faili kasutades paigaldada samasuguse paketivaliku mõnda teise süsteemi, klõpsates paigaldamise ajal sama nuppu ja faili laadides.

19. Kasutajate ja administraatori haldamine



19.1. Administraatori (root) parooli määramine

Kõigi Mageia paigalduste korral on soovitatav määrata administraatori parool (Linuxis kasutatakse selle kohta tavaliselt väljendit *root password*). Parooli ülemisse kasti kirjutades muutub kilbi värv punasest kollaseks ja roheliseks vastavalt sellele, kui tugevaks parooli hinnatakse. Roheline kilp tähendab, et parool on tugev ja kindel. Sama parool tuleb kirjutada teist korda kohe allpool olevasse kasti: sellega kontrollitakse, et parool sai esimesse kasti õigesti kirjutatud, neid kahte omavahel võrreldes.



Kõik paroolid on tõstutundlikud, see tähendab arvestavad väike- ja suurtähti. Parooli tugevuse huvides on mõistlik kasutada nii suur- ja väiketähti kui ka numbreid ja muid märke.

19.2. Kasutaja lisamine

Siin saab lisada kasutaja. Kasutajal on vähem õigusi kui administraatoril (root), kuid siiski piisavalt internetis liikumiseks, kontoritöörakenduste kasutamiseks, mängimiseks ja kõigeks muuks, mida tavaline kasutaja oma arvutis teeb

- Icoon: sellele nupule klõpsates saab muuta kasutaja ikooni.
- Pärinimi: siin saab kirja panna kasutaja tegeliku nime.
- Kasutajatunnus: siin saab kirja panna kasutajanime või lasta DrakXil pakkuda pärinimest tuletatud variandi. *Kasutajatunnus on tõstutundlik.*

- Parool: siin saab kirja panna kasutaja parooli. Tekstikasti lõpus on kilp, mis näitab parooli tugevust (vt ka [Märkus](#)).
- Parool (uuesti): siia tuleb kirjutada teist korda kasutaja parool ning DrakX kontrollib, kas see on ikka sama, mis kirjutati ülal asuvasse kasti.



Kõigi Mageia paigaldamise ajal lisatud kasutajate kodukataloog on kõigile näha ("loetav"), kuid siiski kirjutuskaitstud.

Kui aga uue paigalduse järel lisada kasutaja tööriistaga *Mageia juhtimiskeskus - Süsteem - Kasutajate haldamine*, on nende kasutajate kodukataloog kaitstud nii kirjutamise kui ka lugemise eest.

Kui te ei soovi, et kodukataloog oleks kellelegi näha ehk loetav, on soovitatav praegu lisada ainult ajutine kasutaja ja tegelikud kasutajad alles pärast taaskäivitamist.

Kui aga teil pole midagi selle vastu, et kodukataloogid on kõigile näha, võite lisada kõik vajalikud kasutajad juba paigaldamise ajal *kokkuvõtte* etapil. Valige seal *Kasutajate haldamine*.

Ligipääsuõigusi saab mõistagi muuta ka pärast paigaldamist.

19.3. Põhjalikum kasutajate haldamine

Nupule Muud valikud klõpsates ilmub ekraan, kus saab muuta lisatava kasutaja mõningaid seadistusi. Samuti saab siin lubada või keelata külaliskonto.



Kõik, mida külaline oma vaikumisi *rbash* külaliskonto all */home*-kataloogi salvestab, kustutatakse külalise väljalogimisel. Tähtsad failid peaks külaline salvestama USB-pulgale.

- Külaliskonto (guest) lubamine: siin saab lubada või keelata külaliskonto. See võimaldab külalisel, kellele pole kasutajat loodud, sisse logida ja arvutit kasutada, kuid tema õigused on tavalise kasutajaga võrreldes palju piiratumad.
- Shell: selles rippmenüüs saab muuta shelli, mida kasutab eelmisel ekraanil lisatud kasutaja. Valikuteks on Bash, Dash ja Sh.
- Kasutaja ID: siin saab määrata eelmisel ekraanil lisatud kasutaja ID. See on arv. Kui te ei tea, milleks see hea on, ärge siia midagi kirjutage.
- Grupi ID: siin saab määrata grupi ID. See on samuti arv, tavaliselt sama kasutaja ID-ga. Kui te ei tea, milleks see hea on, ärge siia midagi kirjutage.

20. Graafikakaardi ja monitori seadistamine



Sõltumata sellest, millise graafilise keskkonna ehk töökeskkonna olete otsustanud oma Mageia paigaldusele valida, kasutavad nad kõik graafilise kasutajaliidese süsteemi X Window System, lihtsamalt öeldes X. Niisiis peavad selleks, et KDE, Gnome, LXDE või mis tahes töökeskkond korralikult töötaks, olema järgmised X'i seadistused korras. Valige õiged seadistused, kui näete, et DrakX ei ole midagi valinud, või kui arvate, et valik ei ole õige.

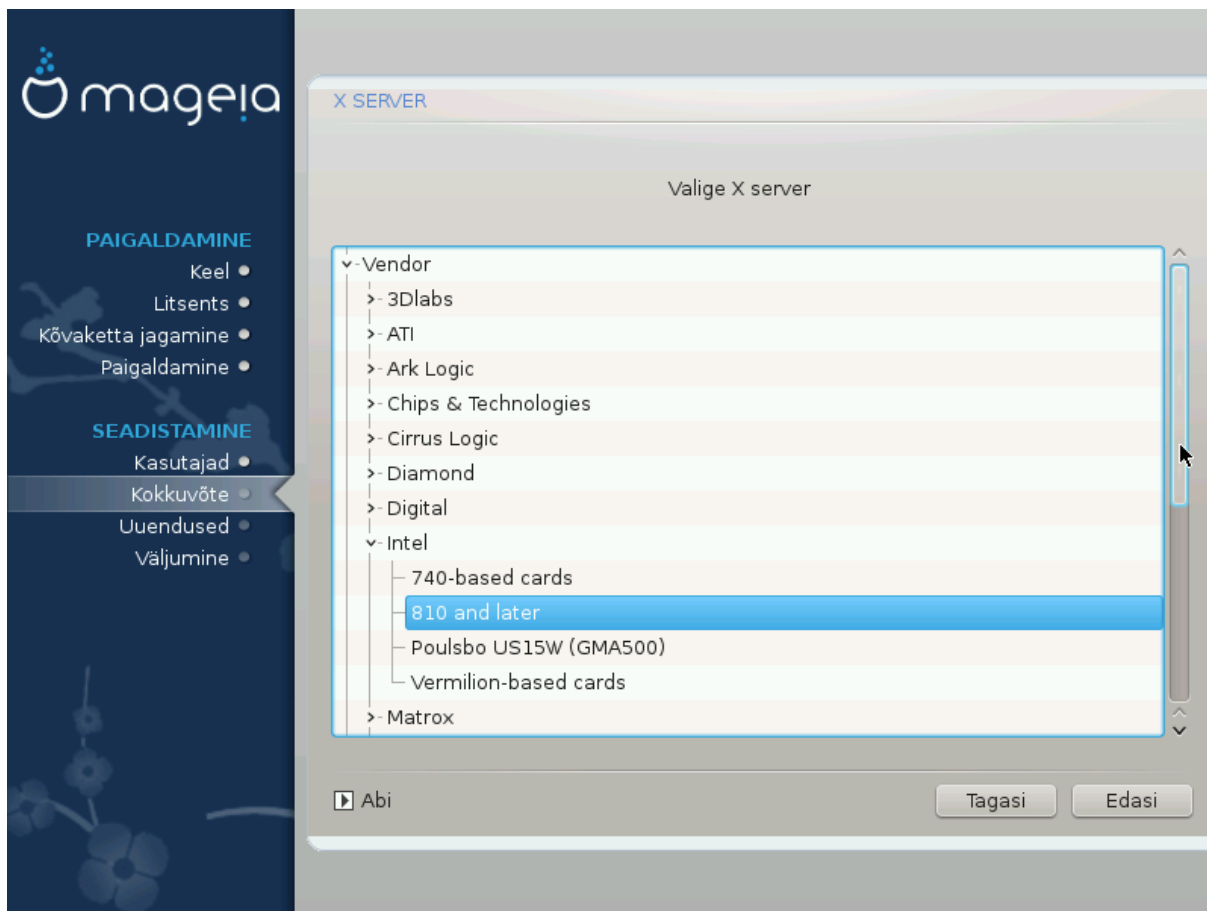
- *Graafikakaart*: valige vajaduse korral loetelust oma kaart.
- *Monitor*: valida saab Plug'n Play, kui see sobib, või siis vajaliku monitori nimekirjast pealdise Tootja või Tavaline all. Valige Kohandatud, kui eelistate käsitsi paika panna oma monitori realaotus- ja ekraanuuendussageduse.



Väärad sagedused võivad monitori kahjustada.

- *Ekraanilahutus*: siin saab määrata vajaliku monitori ekraanilahutuse ja värvisügavuse.
- *Test*: testimisnuppu paigaldamise ajal alati ei näe. Kui see on näha, siis saab sellele vajutades kontrollida määratud seadistuste õigsust. Kui näete küsimust, kas seadistused on õiged, võite vastata "jah" ning seadistused salvestatakse. Kui te ei näe midagi, saate tagasi pöörduda seadistusekraanile ja seal seni parameetreid muuta, kuni test annab vajaliku tulemuse. *Kui testimisnuppu pole, kontrollige eriti hoolikalt, et kõik seadistused oleksid korras.*
- *Eelistused*: siin saab mitmesuguseid valikuid lubada või keelata.

21. X-serveri valimine (graafikakaardi seadistamine)



DrakX sisaldab väga põhjalikku videokaartide andmebaasi ja suudab tavaliselt teie videoseadme korrekselt tuvastada.

Kui paigaldusprogramm siiski ei ole teie videokaarti õigesti tuvastanud ja te teate, milline kaart teil on, võite valida selle loetelust järgmiste parameetrite alusel:

- tootja
- seejärel kaardi nimi
- ja lõpuks kaardi tüüp

Kui te ei leia oma kaarti tootjate nimekirjast (sest seda pole veel andmebaasis või on tegu väga vana kaardiga), võib siiski leida sobiva draiveri Xorg-i kategoorias.

Xorg-i nimekiri pakub üle 40 üldise avatud lähtekoodiga videokaardi draiveri. Kui te ikkagi ei suuda oma kaardile sobivat draiverit siit leida, võite valida Vesa draiveri, mis pakub kõige elementaarsemaid võimalusi.

Arvestage kindlasti, et kui valite sobimatut draiveri, võite saada kasutada ainult käsurida.

Mõned videokaartide tootjad pakuvad Linuxile omanduslikke draivereid, mis võivad olla saadaval ainult Nonfree tarkvarahoidlas, mõnel juhul isegi kõigest tootja enda veebileheküljel.

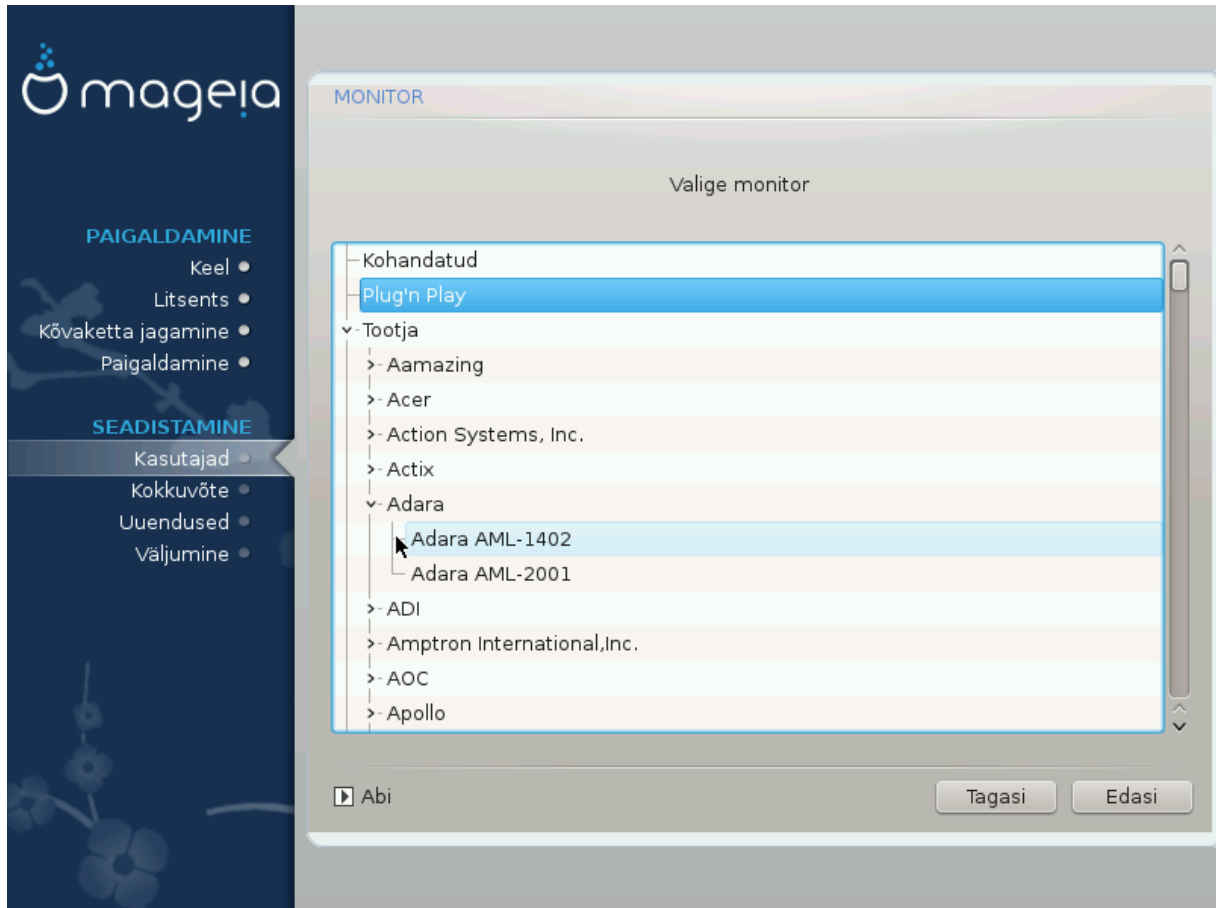
Nonfree hoidlad tuleb kasutamiseks spetsiaalselt lubada. Seda saab teha pärast arvuti esimest taaskäivitamist.

22. Monitori valimine

DrakX sisaldab väga põhjalikku monitoride andmebaasi ja tuvastab tavaliselt teie monitori õigesti.



Teistsuguste parameetritega monitori valimine võib kahjustada monitori või videoriistvara. Palun ärge proovige lihtsalt huvi pärast midagi, kui te ei ole kindel, et teate täpselt, mida teete. Kahtluste korral uurige oma monitori dokumentatsiooni.



Kohandatud

Selle valimine võimaldab paika panna kaks äärmiselt tähtsat parameetrit: realaotussageduse ja ekraaniuuen-
dussageduse.

On **VÄGA TÄHTIS**, et te ei valiks sellise sünkroonimissagedusega monitori tüüpi, mis ületab teie monitori
võimeid: sel moel võib monitorile tõsist kahju teha. Kui kahtlete, valige pigem tagasihoidlikum väärtus ja
kindlasti uurige monitori dokumentatsiooni.

Plug'n Play

See on vaikimisi valik, mis üritab määrata monitori tüübi monitoride andmebaasi põhjal.

Tootja

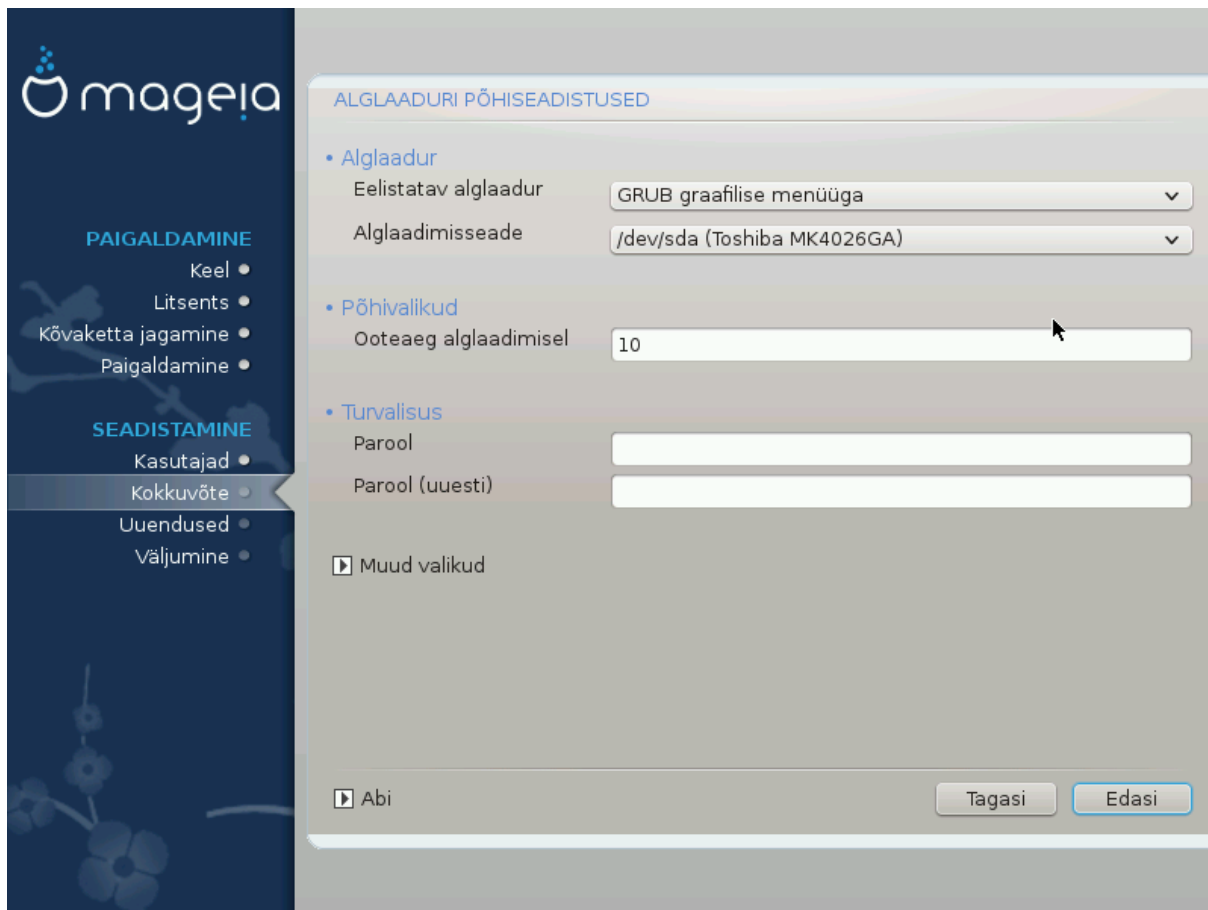
Kui paigaldusprogramm ei ole teie videokaarti õigesti tuvastanud ja te teate, milline kaart teil on, võite valida
selle puust järgmiste parameetrite alusel:

- tootja
- monitori nimi
- monitori kirjeldus

Tavaline

Selles grupis on valida ligemale 30 seadistuse seast, näiteks 1024x768 @ 60Hz, sealhulgas lamekuvarid (Flat panel), mida kasutavad eriti sülearvutid. See on sageli mõistlik monitori valimise grupp, kui teie videoriistvara ei suudetud automaatselt tuvastada ja peate kasutama Vesa draiverit. Ka siin tasub valides olla pigem konservatiivne.

23. Alglaaduri põhiseadistused



UEFI süsteemi korral on kasutajaliides pisut teistsugune, sest te ei saa valida alglaadurit (esimene hüpikmenüü), kuna saadaval on ainult üks alglaadur.

Kui eelistate teistsuguseid alglaaduri seadistusi kui need, mille valis paigaldusprogramm automaatselt, saab siin neid muuta.

Teie masinas võib näiteks olla juba mõni operatsioonisüsteem, millisel juhul tuleb teil otsustada, kas lisada Mageia oma senisele alglaadurile või lubada Mageial luua uus.



Mageia graafiline menüü näeb kena välja :)

23.1. Mageia alglaaduri kasutamine

Vaikimisi kirjutab Mageia uue GRUBi alglaaduri teie esimese kõvaketta MBR (Master Boot Record) sektsiooni. Kui teil on juba paigaldatud teisi operatsioonisüsteeme, üritab Mageia lisada need uude Mageia alglaadimismenüüsse.

Mageia pakub nüüd lisaks vanemale GRUBile ja LiLole võimalust kasutada ka uuemat alglaadurit GRUB2.



Linuxi süsteeme, mis kasutavad GRUB2 alglaadurit (nt uusimad Debiani/Ubuntu perekonna liikmed), vanem GRUB praegu ei toeta ega tunne neid ära, kui kasutada vaikimisi GRUBi alglaadurit.

Sel juhul on parim lahendus kasutada GRUB2 alglaadurit, mille saab valida paigaldamise ajal kokkuvõtteleheküljel.

23.2. Olemasoleva alglaaduri kasutamine

Kui otsustate kasutada olemasolevat alglaadurit, peate meeles pidama, et teeksite paigaldamise ajal kokkuvõtteleheküljel peatuse ning klõpsaksite alglaaduri juures nupule Seadista, mis võimaldab muuta alglaaduri paigaldamise asukohta.

Ärge valige seadet, nt "sda", sest nii kirjutate üle olemasoleva MBR sektsiooni. Peate valima juurpartitsiooni, mille valisite varasemal partitsioneerimisetapil, nt sda7.

Et asi selge oleks: sda on seade, sda7 aga partitsioon.



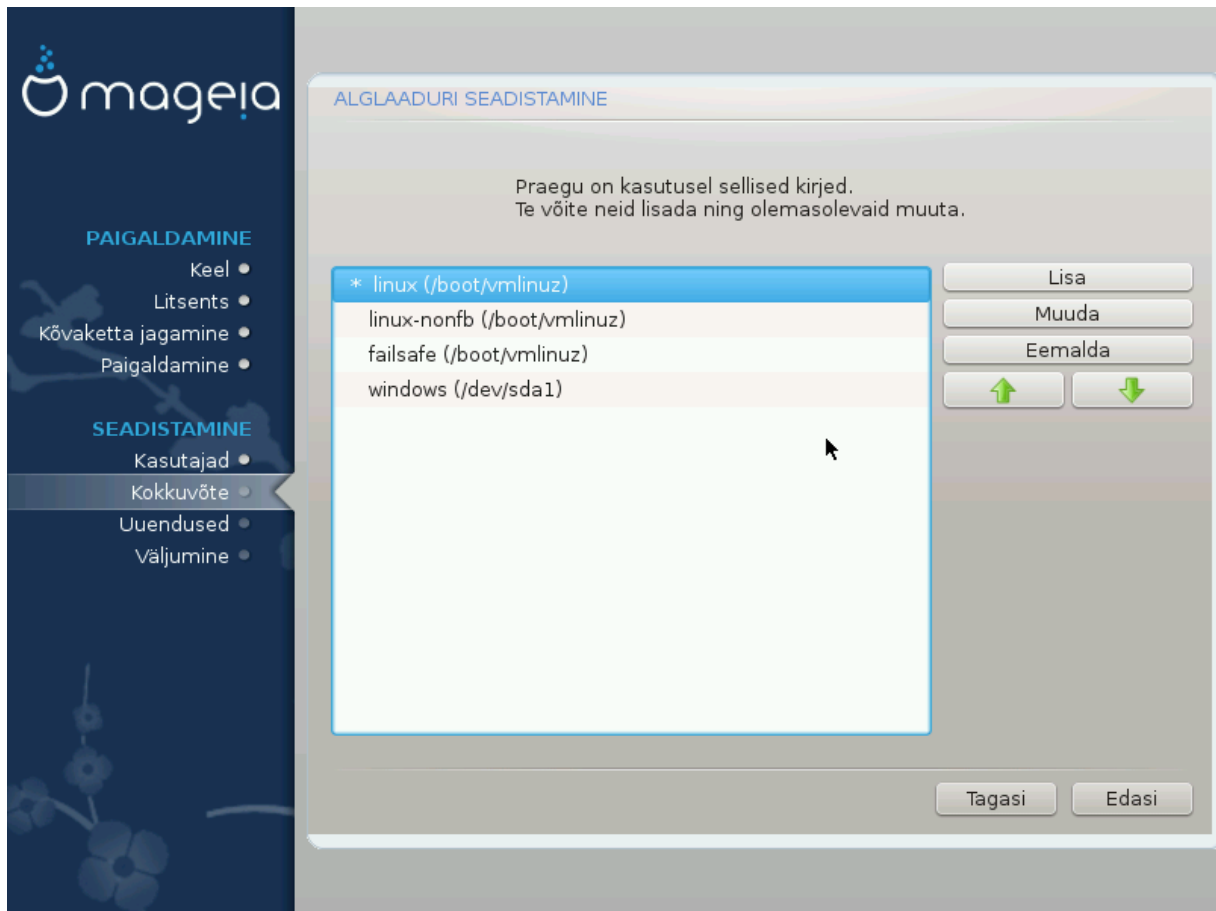
Minge klahvikombinatsiooniga Ctrl+Alt+F2 tekstiterminali tty2 ja kirjutage df, et teada saada, milline on teie juurpartitsioon (/). Ctrl+Alt+F7 viib teid tagasi paigaldusprogrammi ekraanile.

Täpne protseduur, kuidas lisada Mageia süsteem olemasolevale alglaadurile, väljub käesoleva abiteksti raamest, kuid enamasti tähendab see asjakohase alglaaduri paigaldamise programmi käivitamist, mis tuvastab ja lisab selle automaatselt. Uurige selle kohta lähemalt vastava operatsioonisüsteemi dokumentatsiooni.

23.3. Alglaaduri täpsemad valikud

Kui teie juurpartitsioonil / on väga vähe ruumi ja selle peal asub ka /tmp, klõpsake Muud valikud ja märkige ära kastike /tmp puhastatakse igal käivitumisel. See aitab ruumi mõnevõrra kokku hoida.

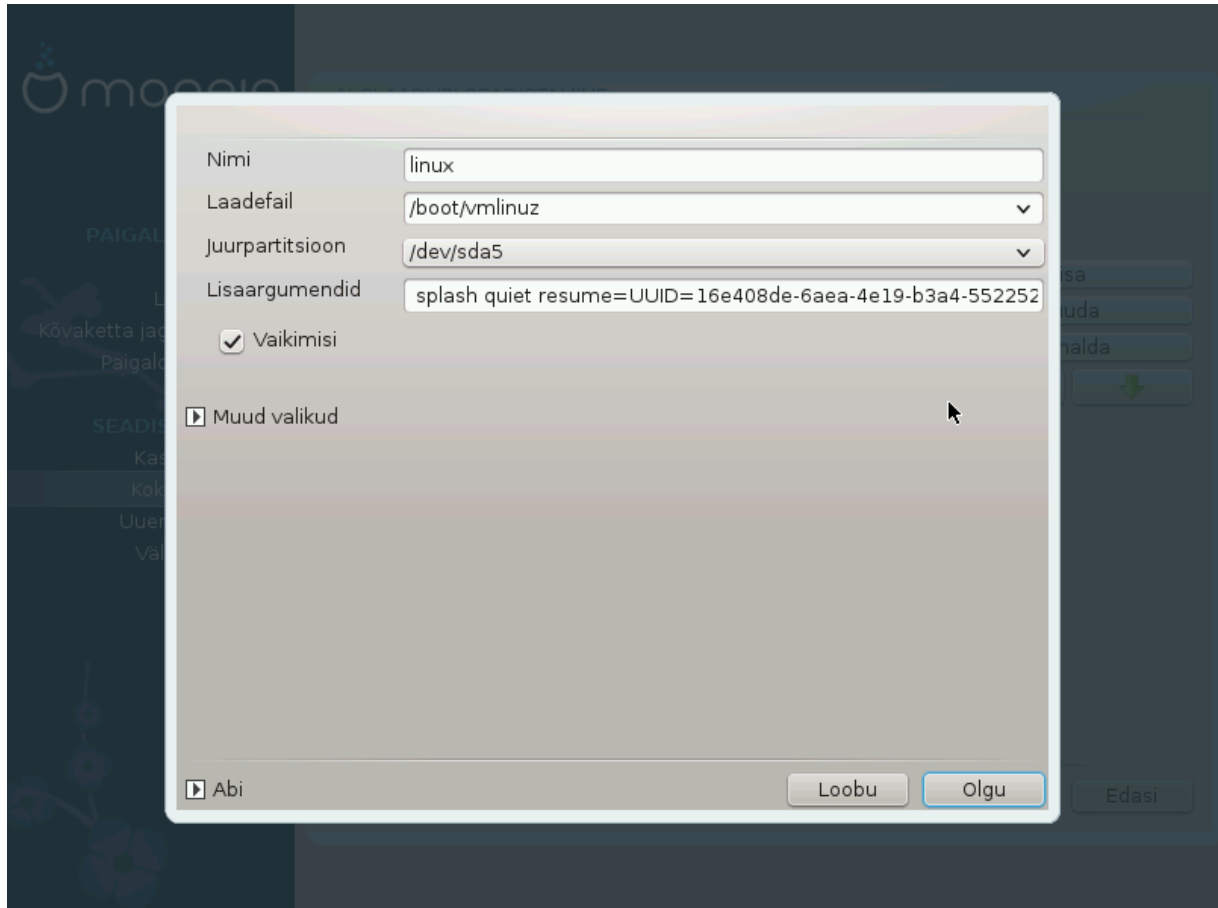
24. Algladimismenüü kirje lisamine või muutmine



Kirje saab lisada või valitud muuta, kui klõpsata *algladuri seadistamise* ekraanil vajalikule nupule ja sooritada muutused selle kohale ilmuvas ekraanis.



Kui olete valinud algladuriks Grub 2 või UEFI süsteemi puhul Grub2-efi, ei saa te selle tööriistaga sel sammul kirjeid muuta, nii et klõpsake 'Edasi'. Teil tuleb käsitsi muuta faili `/boot/grub2/custom.cfg` või kasutada tööriista `grub-customizer`.



Mõningaid asju võib muuta vähese riskiga, näiteks kirje nimi ja märges kastikeses, millega see muudetakse vaikimisi kirjeks.

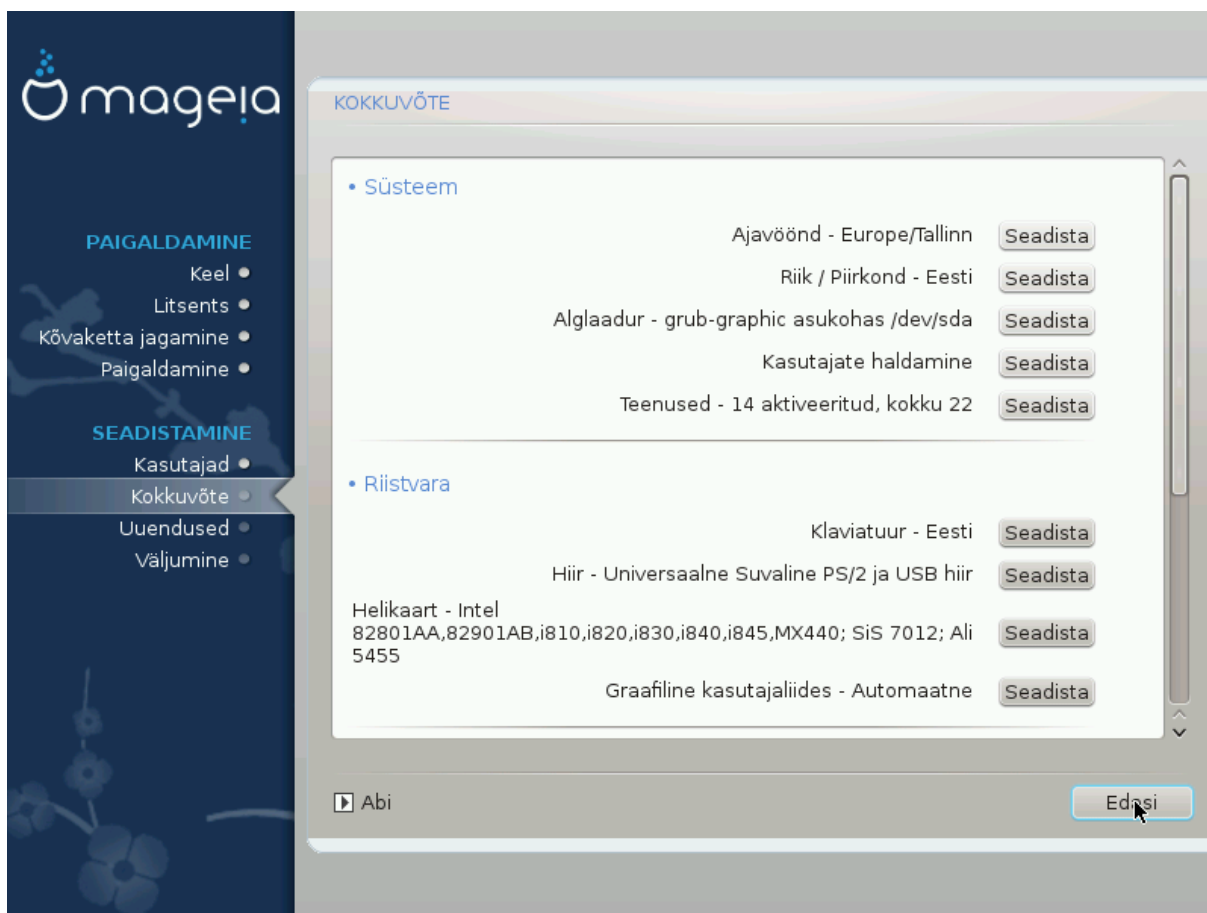
Kirje nimele võib lisada versiooninumbri, aga nime võib ka täielikult muuta.

Vaikimisi kirje on see, mille süsteem laadib, kui jätate alglaadimise ajal kasutamata võimaluse midagi valida.



Teiste parameetrite muutmine võib kaasa tuua süsteemi, mida enam ei saagi laadida. Sestap ärge muutke siin midagi, mille muutmise vajalikkuses te täiesti kindel ei ole.

25. Seadistuste kokkuvõte



DrakX langetab teie süsteemi seadistamisel mõistlikud otsused vastavalt Teie valikutele ja tuvastatud riistvarale. Siin saab neid seadistusi üle vaadata ja vajaduse korral muuta, klõpsates Seadista.

25.1. Süsteemi parameetrid

- Ajavöönd

DrakX määrab vastavalt valitud keelele ajavööndi. Soovi korral saab seda muuta. Vt ka [Seksioon 26, "Ajavööndi seadistamine"](#)

- Riik / Piirkond

Kui Te ei viibi valitud riigis, on väga oluline see siin õigeks parandada. Vt [Seksioon 27, "Riigi / piirkonna valimine"](#)

- Alglaadur

DrakX langetab tavaliselt alglaaduri osas hea ja õige valiku.

Kui Te just väga täpselt ei tea, kuidas Grubi ja/või LiLot seadistada, ei tasu siin midagi muuta.

Täpsemalt kõneleb sellest [Seksioon 23, "Alglaaduri põhiseadistused"](#)

- Kasutajate haldamine

Siin saab lisada uusi kasutajaid. Nad kõik saavad oma isikliku /home kataloogi.

- Teenused

Süsteemi teenused tähendavad väikseid programme, mis töötavad taustal (deemonid). See tööriist võimaldab teatavaid ülesandeid lubada või keelata.

Enne millegi muutmist tuleks hoolikalt mõelda - eksimuse korral ei pruugi arvuti enam korralikult töötada.

Täpsemalt kõneleb sellest [Seksioon 28, "Teenuste seadistamine"](#)

25.2. Riistvara parameetrid

- Klaviatuur

Siin saab määrata või muuta klaviatuuripaigutust, mis sõltub valitud asukohast, keelest ja klaviatuuritüübist.

- Hiir

Siin saab lisada või seadistada mitmesuguseid osutusseadmeid: hiiri, puuteplaate jms.

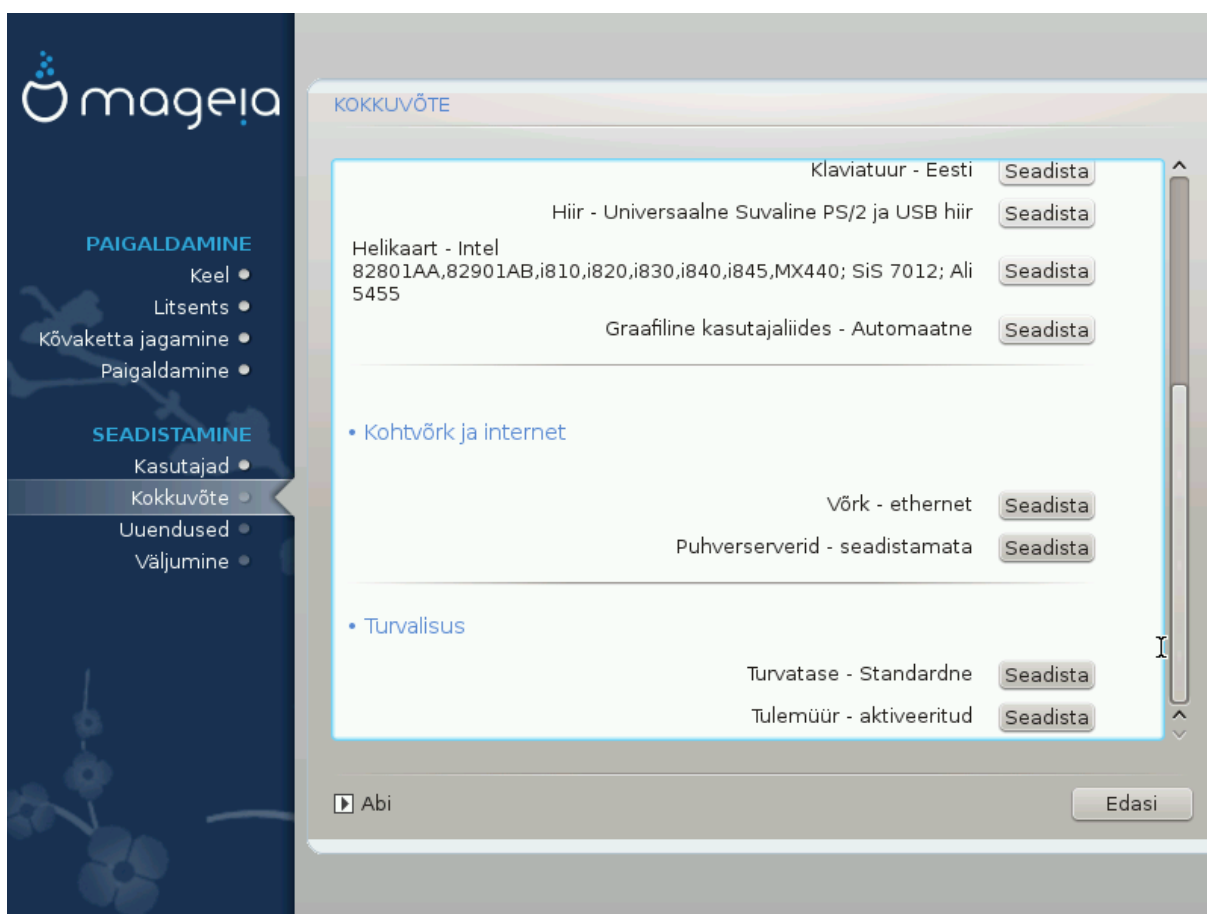
- Helikaart

Paigaldusprogramm kasutab vaikimisi draiverit, kui see on olemas. Võimalus valida teist draiverit antakse ainult siis, kui helikaardile on olemas mitu draiverit, aga ükski neist ei ole vaikimisi draiver.

- Graafiline kasutajaliides

Siin saab seadistada graafikakaarte ja monitore.

Täpsemalt kõneleb sellest [Seksioon 20, "Graafikakaardi ja monitori seadistamine"](#).



25.3. Võrgu- ja internetiparameetrid

- Võrk

Siin saab seadistada võrgu, kuid võrgukaartide korral, mis kasutavad mittevabu draivereid, on seda parem teha pärast taaskäivitust Mageia juhtimiskeskuses, kui Te pole veel lubanud mittevaba tarkvara hoidlate kasutamist.



Võrgukaardi lisamisel ärge unustage seadistamast tule müüri, et ka lisatud kaarti jälgitaks.

- Puhverserverid

Puhverserver on omamoodi vahendaja Teie arvuti ja interneti vahel. Siin saab panna arvuti kasutama puhverservereid.

Vajalike parameetrite täpsustamiseks võib olla vajalik pidada nõu oma süsteemiadministraatoriga.

25.4. Turvalisus

- Turbetase

Siin saab määrata oma arvuti turbetaseme. Enamasti peaks normaalseks kasutamiseks kõlbama vaikimisi seadistused (valik Standardne).

Valige tase, mis paistab Teie vajadusi kõige paremini rahuldavat.

- Tule müür

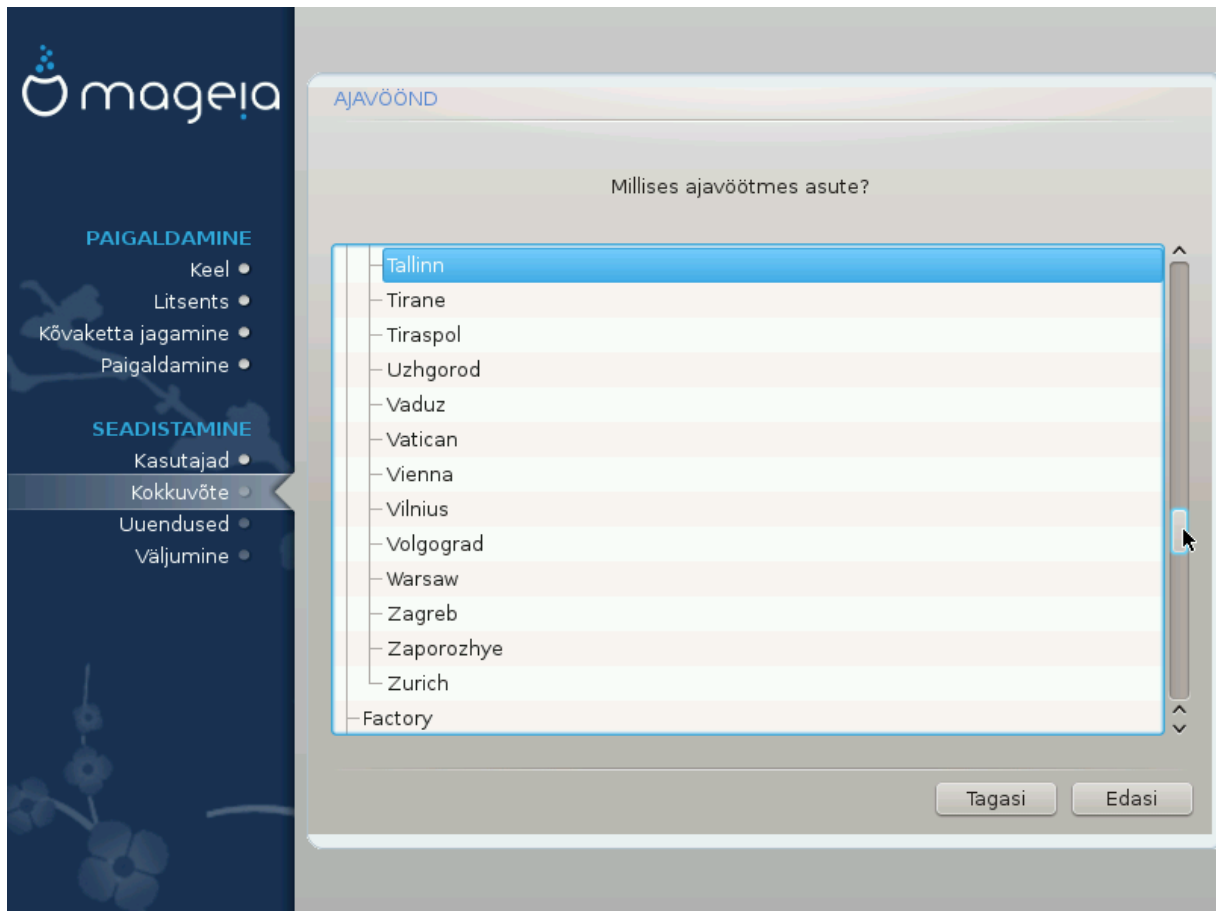
Tule müür on mõeldud tõkkeks Teie tähtsate andmete ja internetis luuravate röövlomade vahel, kes üritavad neid varastada või rikkuda.

Valige teenused, millel lubate oma süsteemile ligi pääseda. Valik sõltub mõistagi sellest, milleks Te oma arvutit kasutada soovite.



Pange tähele, et kõige lubamine (st tule müür puudub) võib olla väga ohtlik.

26. Ajavööndi seadistamine



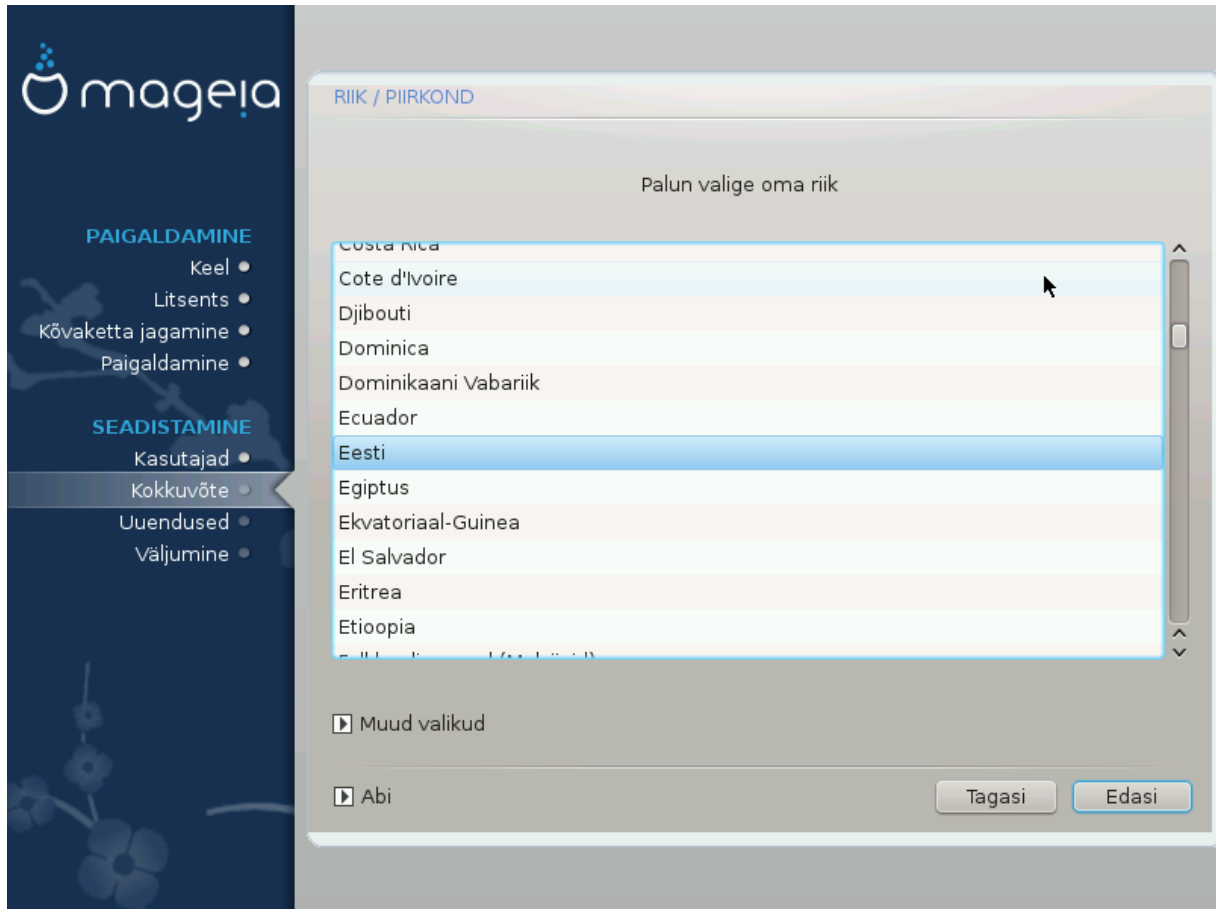
Määrake ajavöönd kindlaks, valides oma riigi või linna, mis asub samas ajavööndis teie lähedal.

Järgmisel ekraanil saab valida, kas riistvaraline kell on seatud kohalikule ajale või GMT-le ehk maailmaajale (UTC).



Kui Teie arvutis on ka teisi operatsioonisüsteeme, kontrollige, et nad kõik oleksid lüütiatud kas kohalikule ajale või siis UTC/GMT-le.

27. Riigi / piirkonna valimine



Valige oma riik või piirkond. See on oluline paljudele muudele seadistustele, näiteks vääring või juhtmeta side regulatsioonipiirkond. Vale riigi määramisel võib juhtuda, et te ei saagi juhtmeta sidet kasutada.

Kui teie riiki nimekirjas pole, klõpsake nupule Muud valikud ja valige oma riik / piirkond sealt.



Kui teie riik esineb ainult muude valikute nimekirjas, siis võib pärast Olgu klõpsamist paista, nagu oleks valitud riik esimesest nimekirjast. Ärge laske ennast sellest häirida, DrakX arvestab teie tegeliku valikuga.

27.1. Sisestusmeetod

Muude riikide ekraanil saab ka valida sisestusmeetodi (nimekirjast allpool). See võimaldab kasutajal sisestada keerukate märgisüsteemide märke (hiina, jaapani, korea jm kirjad). IBus on vaikimisi sisestusmeetod Mageia DVD-del ning Aafrika/India ja Aasia/Mitte-India LiveCD-del. Aasia ja Aafrika lokaatide korral määratakse IBus vaikimisi sisestusmeetodiks, nii et kasutaja ei pea seda ise käsitsi määrama. Teised sisestusmeetodid (SCIM, GCIN, HIME jne) pakuvad sarnaseid võimalusi ning neid saab paigaldada, kui lisada enne paketiavaliikut HTTP või FTP andmekandja.



Kui jätsite paigaldamise ajal sisestusmeetodi valimata, saab seda teha pärast paigaldatud süsteemi laadimist, valides "Arvuti seadistamine" -> "Süsteem" või käivitades administraatorina locale Drake'i.

28. Teenuste seadistamine

The screenshot shows the Mageia installation configuration interface. On the left is a dark sidebar with the Mageia logo and navigation menus for 'PAIGALDAMINE' (Keel, Litsents, Kõvaketta jagamine, Paigaldamine) and 'SEADISTAMINE' (Kasutajad, Kokkuvõte, Uuendused, Väljumine). The main window is titled 'TEENUSED' and contains the instruction 'Valige, millised teenused tuleks algaadimisel käivitada'. Below this is a tree view of services with checkboxes. The 'resolvconf' service is highlighted in blue. Below the tree is an 'Info' section with a text box containing 'Nimeserveri teabe haldur'. At the bottom, it shows '14 aktiveeritud, kokku 22' and buttons for 'Abi', 'Tagasi', and 'Edasi'.

Teenuse nimi	Valitud
> Muu	<input checked="" type="checkbox"/>
> Süsteem	<input checked="" type="checkbox"/>
> Internet	<input checked="" type="checkbox"/>
▼ Võrk	<input checked="" type="checkbox"/>
network	<input checked="" type="checkbox"/>
network-auth	<input type="checkbox"/>
network-up	<input checked="" type="checkbox"/>
resolvconf	<input type="checkbox"/>

Siin saab määrata, millised teenused käivitada või mitte käivitada koos süsteemi algaadimisega.

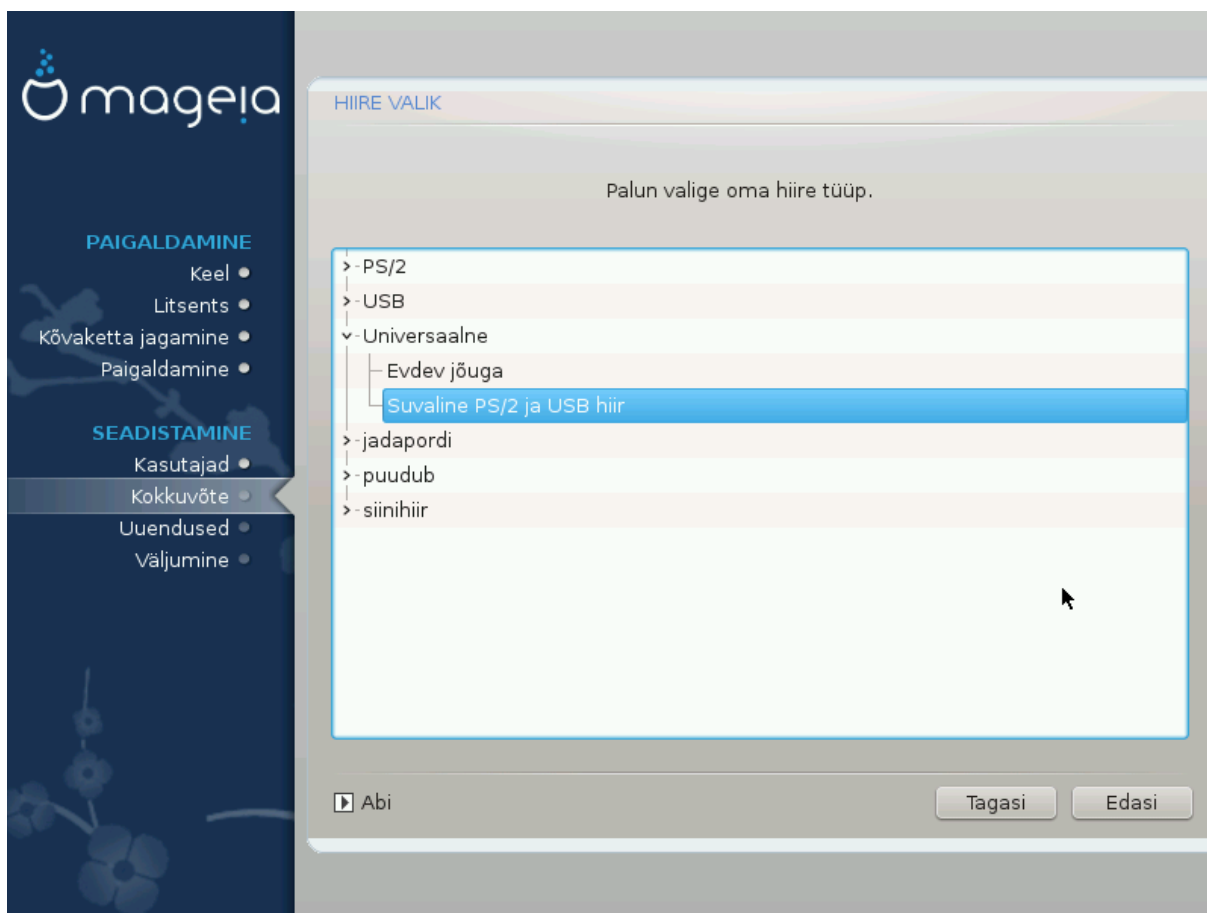
Teenustegruppe on neli. Nende ees olevale kolmnurgale klõpsates saab grupi avada ja uurida selles peituvaid teenuseid.

Valikud, mille on langetanud DrakX, on tavaliselt mõistlikud ja head.

Teenuse peale klõpsates näeb allpool teabekastis mõningat teavet teenuse kohta.

Muutke siin midagi ainult siis, kui olete kindel, et teate, mida teete.

29. Hiire valimine



Kui te ei ole rahul oma hiire tööga, saate siit valida mõne teise.

Tavaliselt on mõistlik valik Universaalne - Suvaline PS/2 ja USB hiir.

Valige Universaalne - Evdev jõuga, et seadistada nuppe, mis peaksid töötama kuue või rohkema nupuga hiirel.

30. Heli seadistamine



Siin näeb draiveri nime, mille paigaldusprogramm on välja valinud teie helikaardile ja millest saab vaikimisi draiver.

Vaikimisi draiver peaks töötama probleemideta. Kui siiski esineb pärast paigaldamist probleeme heliga, andke käsk **draksound** või käivitage sama tööriist Mageia juhtimiskeskuses, valides seal külgnäpanelil Riistvara ning klõpsates ilmuvas aknas ülal paremal asuvale ikoonile Heli seadistamine.

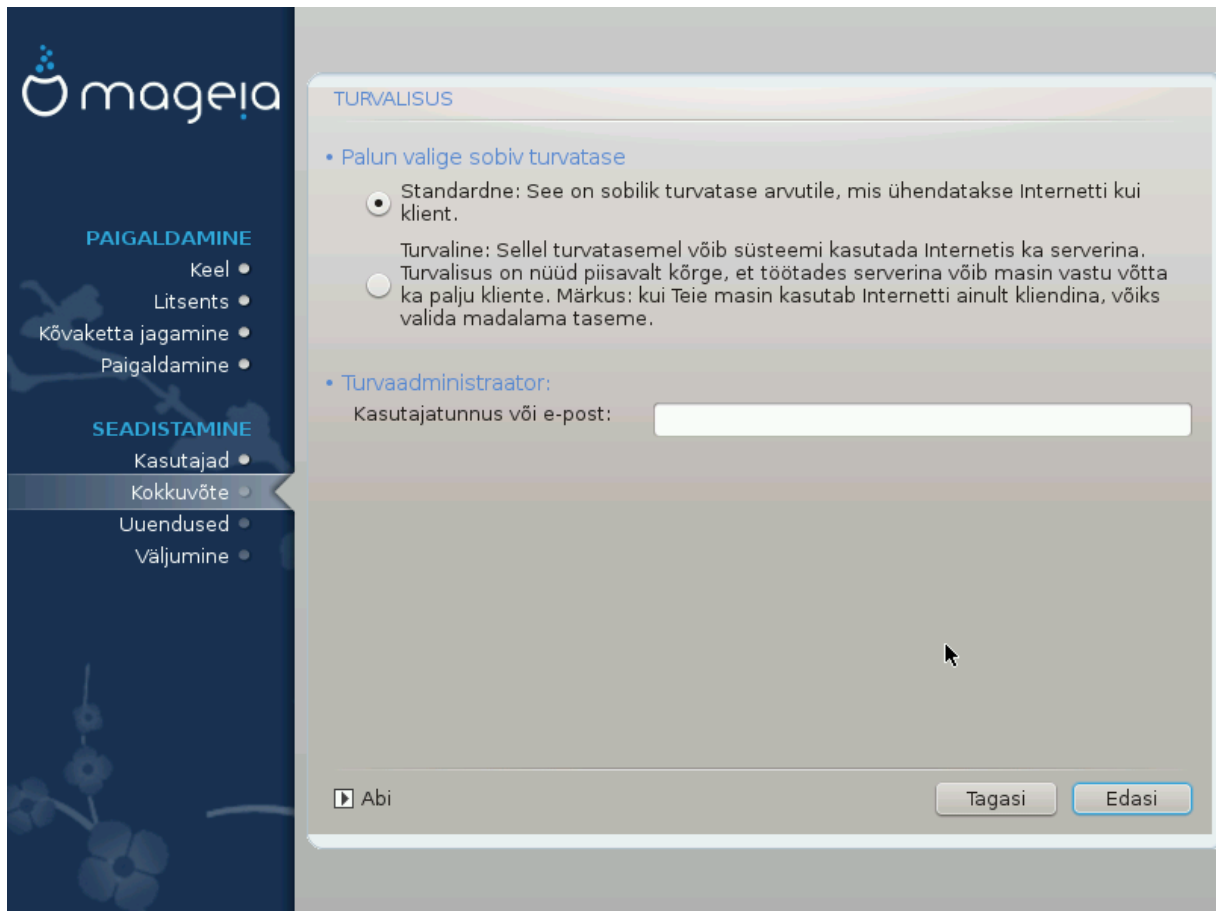
Seejärel klõpsake draksoundi ehk "Heli seadistamise" tööriistas nupule Muud valikud ja seejärel nupule Probleemi otsimine, kust leiab mitmeid häid soovitusi, kuidas hädast üle saada.

30.1. Muud valikud

Klõpsamisest nupule Muud valikud võib paigaldamise ajal abi olla, kui vaikimisi draiverit ei ole, küll on aga saada mitu draiverit ning te arvate, et paigaldusprogramm on valinud neist vale.

Sellisel juhul saate valida mõne muu draiveri, kui klõpsate nupule Suvalise draiveri valimine.

31. Turbetase



The screenshot shows the Mageia installation interface. On the left is a dark blue sidebar with the Mageia logo and navigation menus. The main window is titled 'TURVALISUS' (Security). It contains two sections: 'Palun valige sobiv turvatase' (Please select an appropriate security level) and 'Turvaadministraator' (Security administrator). The first section has two radio button options: 'Standardne' (Standard) and 'Turvaline' (Secure). The second section has a text input field for 'Kasutajatunnus või e-post' (Username or e-mail) and two buttons: 'Abi' (Help) and 'Edasi' (Next).

mageia

PAIGALDAMINE

- Keel
- Litsents
- Kõvaketta jagamine
- Paigaldamine

SEADISTAMINE

- Kasutajad
- Kokkuvõte
- Uuendused
- Väljumine

TURVALISUS

- **Palun valige sobiv turvatase**
 - Standardne: See on sobilik turvatase arvutile, mis ühendatakse Internetti kui klient.
 - Turvaline: Sellel turvatasemel võib süsteemi kasutada Internetis ka serverina. Turvalisus on nüüd piisavalt kõrge, et töötades serverina võib masin vastu võtta ka palju kliente. Märkus: kui Teie masin kasutab Internetti ainult kliendina, võiks valida madalama taseme.
- **Turvaadministraator:**
Kasutajatunnus või e-post:

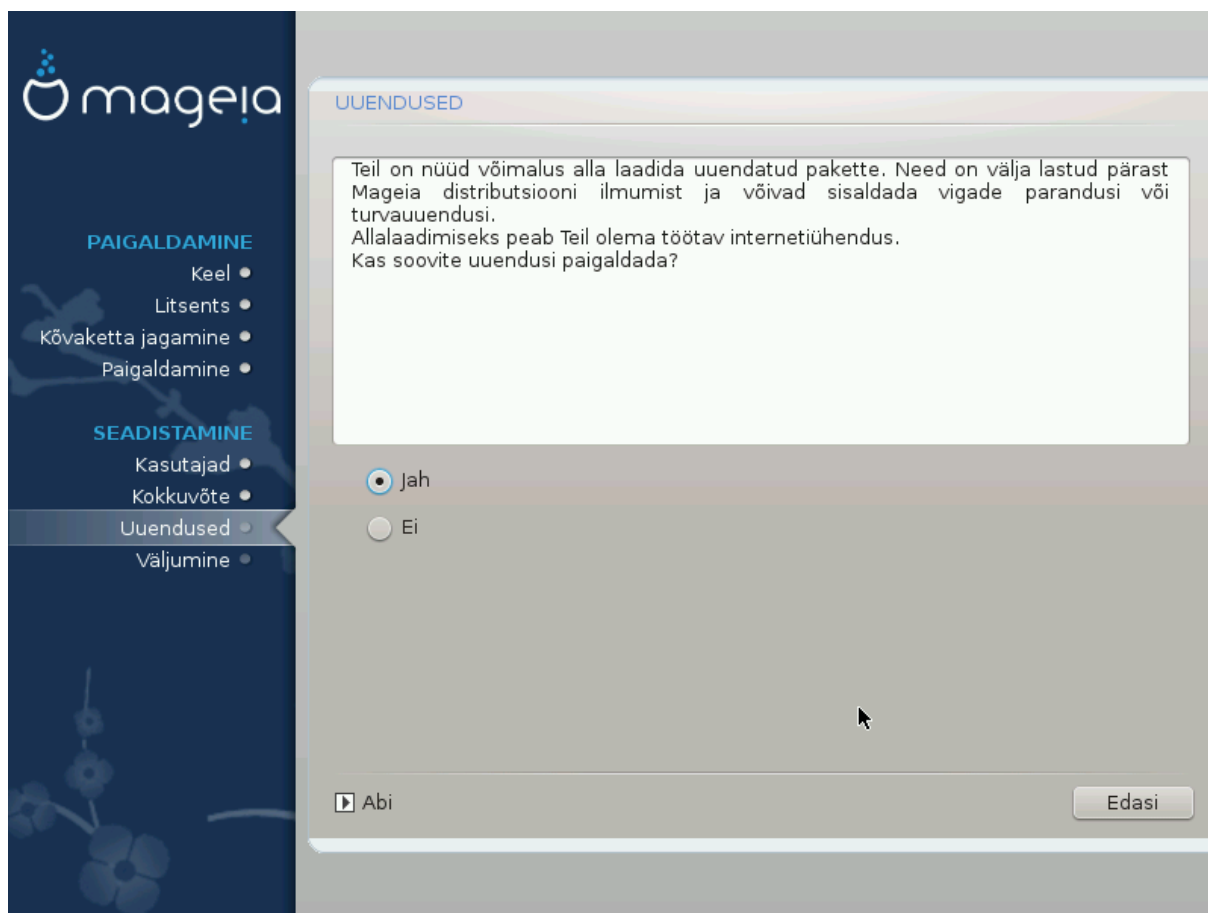
Abi Tagasi Edasi

Siin saab kohandada oma arvuti turbetaset.

Kui te ei ole kindel, ärge hakake siin midagi muutma, vaid jätke kehtima vaikimisi määratu.

Pärast paigaldamist on alati võimalik turvalisusega seotud seadistusi muuta Mageia juhtimiskeskuse sektsioonis Turvalisus.

32. Uuendused

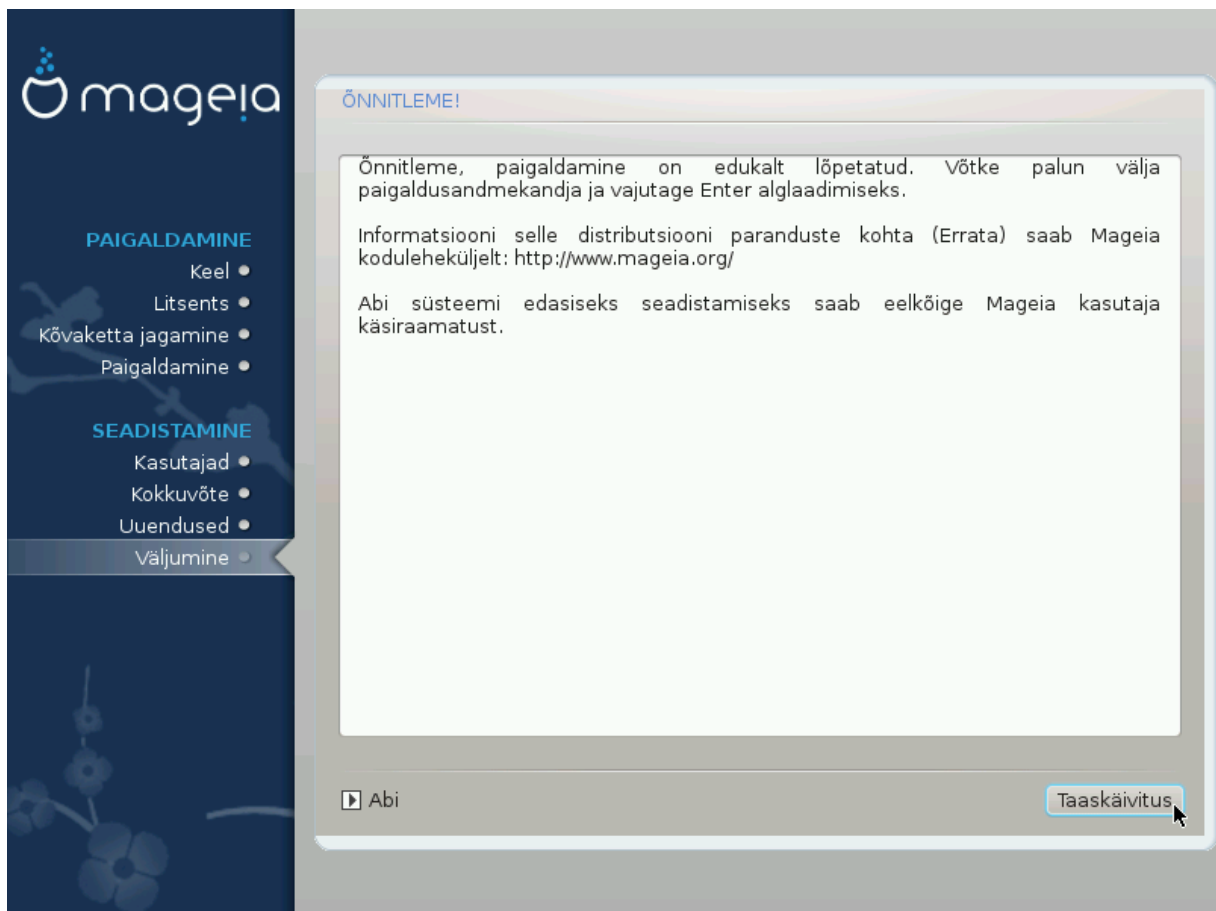


Võimalik, et pärast Mageia väljalaske ilmumist on mõningaid pakette uuendatud või parandatud.

Valige Jah, kui soovite sellised paketid alla laadida ja paigaldada, või Ei, kui te seda praegu ei soovi või kui teil puudub parajasti internetiühendus.

Seejärel klõpsake jätkamiseks Edasi.

33. Õnnitleme!



Olete lõpetanud Mageia paigaldamise ja seadistamise ning nüüd on turvaline eemaldada paigaldusandmekandja ja arvuti taaskäivitada.

Pärast taaskäivitamist saab alglaaduri ekraanil valida käivitatava operatsioonisüsteemi, kui teil peaks neid arvutis üle ühe olema.

Kui te ei kohandanud alglaaduri seadistusi, valitakse ja käivitatakse automaatselt teie uus Mageia.

Tundke rõõmu ja nautige!

Külastage veebilehte www.mageia.org, kui teil on küsimusi või kui soovite anda oma panuse Mageia edusse.